

Karelia-ammattikorkeakoulu
Sosionomi (AMK)

PAJALLA JA PÄÄTTEELLÄ

Nuorten kokemuksia Joensuun Nuorisovers-
taan hybridimallin toimivuudesta

Emmi Malvela
Markus Kinnunen

Opinnäytetyö, joulukuu 2021

www.karelia.fi

OPINNÄYTETYÖ
Joulukuu 2021
Sosiaalialan koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Tekijät
Emmi Malvela
Markus Kinnunen

Nimeke
Pajalla ja päätteellä. Nuorten kokemuksia Joensuun Nuorisoverstaan hybridimallin toivuudesta.

Toimeksiantaja

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön tutkimustehtävänä oli selvittää nuorten kokemuksia Joensuun Nuorisoverstaan hybridimallin toivuudesta poikkeusaikana. Tutkimuksessa selvitettiin, miten työpajatoiminta on toiminut paikan päällä ja verkossa Discordissa tapahtuvassa toiminnassa ja mitä kehitysideoita nuorilta tuli näiden kehittämiseen.

Opinnäytetyö tehtiin laadullisena tutkimuksena, ja aineisto hankittiin teemahaastattelulla haastatteleamalla Nuorisoverstaan asiakkaina olevia nuoria. Haastatteluihin osallistui 4 nuorta, jotka olivat olleet kaikki hybridimallin aikana Nuorisoverstaan asiakkaana. Haastatteluista saatu aineisto analysoitiin käyttämällä sisällönanalyysiä.

Tulokset osoittivat, että Nuorisoverstaan tarjoamat palvelut ovat todella tärkeitä sen asiakkaille ja että vaikka hybridimalli on uusi muutos vanhaan työpajatoimintaan ennen covid-19-epidemiaa, se on toimiva ratkaisu. Verkossa tapahtuva toiminta ei kuitenkaan saavuta samoja tuloksia nuorten kanssa osallisuuden, elämänhallinnan ja yhteisöllisyyden vahvistamisessa kuin läsnä tapahtuva toiminta. Nuorten kohtaamisen merkitys ja ohjaajien tärkeys korostuu kasvotusten tapahtuvassa toiminnassa ja nuoret selvästi haluavat olla mieluummin paikan päällä fyysisesti.

Kieli
suomi

Sivuja 56
Liitteet 3
Liitesivumäärä 4

Asiasanat
nuorisotyö, työpajatoiminta, digitaalinen nuorisotyö, hybridimalli

THESIS
December 2021
Degree Programme in Social Services

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600

Authors
Emmi Malvela
Markus Kinnunen

Title
At the workshop or at the terminal. Youths' experiences of the hybrid model at the Joensuun Nuorisoverstas ry.

Commissioned by

Abstract

The research task of this thesis was to study young people's experiences of the functionality of the hybrid model of Joensuun Nuorisoverstas during the emergency conditions. The study investigated how workshop activities have worked on site and online in Discord and what development ideas young people came up to develop them further.

The thesis was carried out as a qualitative study and the materials were acquired through a thematic interviews by interviewing young people who were clients of the Nuorisoverstas. The interviews were conducted by four young people who had all been clients of the Nuorisoverstas during the hybrid model period. The material obtained from the interviews was analysed using content analysis.

The results showed that the services provided by Nuorisoversas are really important to its customers and although the hybrid model is a change to old workshop activities before the COVID-19 outbreak, it is a viable solution. However, online activities do not achieve the same results with the customers in strengthening inclusion, life management and community as what the on site workshop produce. The importance of meeting young people and the importance of instructors are emphasized in face-to-face activities, and young people clearly prefer to be physically present compared to online.

Language
Finnish

Pages 56
Appendices 3
Pages of Appendices 4

Keywords
youth work, workshop, digital youth work, hybrid model

Sisältö

1	Johdanto	6
2	Asiakasryhmänä nuoret	7
2.1	Nuoruus ikävaiheena	7
2.2	Nuori nuorisotyön asiakkaana.....	8
2.3	Nuorten syrjäytyminen	8
2.4	Nuorisotakuu.....	10
3	Nuorisotyön työtapoja	10
3.1	Nuorisotyön tavoitteet	10
3.2	Työpajatoiminta	11
3.3	Työ- ja yksilövalmennus	11
4	Digitaalinen nuorisotyö.....	12
4.1	Digitaalisen nuorisotyön periaatteet.....	12
4.2	Hybridimalli	14
5	Nuorisotyön lähestymistapoja	16
5.1	Nuorten osallisuus ja osallistaminen.....	16
5.2	Nuorten sosiaalinen vahvistaminen	17
5.3	Elämänhallinta- ja arjenhallintataitojen vahvistaminen.....	18
5.4	Nuorten kohtaaminen	19
5.5	Yhteisöllisyys	20
6	Sovari-vaikutusmittari ja aikaisemmat opinnäytetyöt	21
6.1	Sovari-vaikutusmittari	21
6.2	Aikaisempia opinnäytetöitä	22
7	Opinnäytetyön tarkoitus, tutkimuskysymykset ja toimeksiantaja	23
7.1	Opinnäytetyön tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset.....	23
7.2	Toimeksiantaja.....	24
8	Opinnäytetyön toteutus ja menetelmät.....	25
8.1	Laadullinen tutkimus	25
8.2	Aineistonhankintamenetelmät.....	26
8.3	Opinnäytetyön prosessi	28
8.4	Aineiston analyysi	30
9	Tulokset	34
9.1	Kohderyhmä	34
9.2	Kokemuksia hybridimallista.....	34
9.3	Nuorisotyön lähestymistapoja	38
9.4	Kehittämisideoita	41
9.5	Sovari-vaikutusmittari 2020.....	43
10	Pohdinta.....	45
10.1	Johtopäätökset	45
10.2	Luotettavuus ja eettisyys	47
10.3	Ammatillinen kasvu.....	50
10.4	Jatkokehitysmahdollisuudet ja hyödynnettävyys.....	52

Liitteet

Liite 1	Haastattelun saatekirje
Liite 2	Haastattelurunko
Liite 3	Analyysipolku

1 Johdanto

Covid-19-epidemia on ravistellut koko yhteiskuntaa sekä maailmaa, ja saman on saanut kokea myös nuorisotyö muiden sosiaalipalveluiden mukana. Poikkeusolojen tuomat muutokset, rajoitukset ja uudistukset ovat tuoneet paljon painetta ja haasteita nuorisotyön toteuttamiseen entiseen verrattuna. Yksi nuorisotyön perustyökaluista on työpajatoiminta. Työpajatoiminta on joutunut ottamaan epidemian takia suuria harppauksia uusiin suuntiin, jotta sen toteuttaminen on voinut jatkua poikkeusaikoina ilman, että asiakkaat jäisivät oman onnensa nojaan. Joensuun Nuorisoverstas lähti mukaan tähän haasteeseen järjestämällä työpajatoimintaa hybridimallin mukaisesti sekä paikan päällä, että verkossa. Henkilömäärärajoitusten ja turvavälien takia asiakasmääriä piti laskea, ja nuorille räätälöitiin uudet työpäivät jakamalla viikko alku- ja loppuviikon ryhmiin sekä yhteiseen etäpäivään verkossa Discordissa. Discord on sovellus, jonka avulla voi keskustella ja viestitellä verkossa.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä tutkimus nuorten kokemuksista Joensuun Nuorisoverstaan hybridimallin toimivuudesta poikkeusaikana. Opinnäytetyö tehtiin laadullisena tutkimuksena, ja nuorten kokemuksia hybridimallin toimivuudesta kyseltiin teemahaastattelulla työpajatoiminnassa mukana olevilta nuorilta. Tutkimuksen tutkimustehtävänä oli saada tietoa siitä, millaisena nuoret ovat kokeneet verkossa ja paikan päällä tapahtuvan työpajatoiminnan ja kuinka nuorisotyön lähestymistavat ovat toimineet tässä uudessa mallissa. Nuorisotyölle on tärkeää pystyä vastaamaan nuorten tarpeisiin heille tarjotuissa palveluissa ja pystyä osallistamaan nuoria, vahvistamaan heidän elämän- ja arjenhallintataitojansa sekä pystyä kohtaamaan nuori tilanteessa kuin tilanteessa. Tutkimuksessa pyrittiin löytämään myös kehitysideoita hybridimallin kaltaiselle toiminnalle haastatteleamalla nuoria. Haastatteluiden avulla haluttiin saada nuorten näkökulmia siihen, miten hybridimallia voisi kehittää ja mikä siinä jo toimii halutulla tavalla. Koska muutokset ovat tapahtuneet nopeasti, etenkin verkossa olevien uusien työkalujen löytäminen ja uusien toimintatapojen kehittäminen on pitänyt tapahtua nopeasti.

2 Asiakasryhmänä nuoret

2.1 Nuoruus ikävaiheena

Nuori määritellään nuorisolaissa (1285/2016 3§) henkilöksi, joka on alle 29-vuotias. Nuoren iän määritelmästä on paljon eri ajatuksia ja esimerkiksi YK määrittää nuoren puolestaan 15–26-vuotiaaksi. Nuoruus on siis liukuva käsite ja jokainen kokee oman nuoruutensa eri tavoin ja eri ikäisinä. Esimerkiksi vuonna 2018 tehdyn nuorten vapaa-aikatutkimuksen tulokset osoittivat, että nuoret itse kokivat nuoruuden sijoittuvan 10–20 ikävuoden välille (Valtion nuorisoneuvosto 2013).

Nuoruusikä on vähittäistä psykologista sopeutumista elämässä tapahtuviin sisäisiin ja ulkoisiin muutoksiin. Nuoren on ratkaistava nuoruuden ikäkauteen kuuluvat keskeiset kehitystehtävät, joita ovat esimerkiksi sopeutuminen murrosiän tuomiin fyysisiin muutoksiin, omista vanhemmista irrottautuminen, enenevä turvautuminen vanhempien sijasta omiin ikätovereihin sekä oman seksuaalisen identiteetin jäsentäminen. (Mielenterveystalo 2021.) Nuoruudesta irrottautuminen voi aiheuttaa haikeutta, ahdistusta, kaihoa ja surua. Siirtymä pois nuoruudesta voi tuntua vaikealta, vaikka havaittavia syitä ei olisikaan. Alkava aikuisuus saattaa herättää myös osaamattomuuden sekä riittämättömyyden tunteita. Nuoruudesta pois siirtyminen saattaa aiheuttaa suuriakin muutoksia ihmissuhteissa ja oman elämäntavan löytäminen voi olla haasteellista. Nuoren ei ole aina helppo tunnistaa hänen voimavarojaan ja sitä, mihin ne riittävät. Siirtymä aikuisuuteen vaatii sopeutumista, vanhasta luopumista ja uusien taitojen opettelua. Nuoren on hyvä antaa aikaa itselleen ja muistaa se, että kaikki asiat eivät tule ratkeamaan samaan aikaan. (Nyyti 2021.)

Nuoren tilannetta on arvioitava kokonaisvaltaisesti, koska häiriintyneen ja iänmukaisen kehityksen välinen ero voi olla vähäinen. Siksi nuorta tutkittaessa onkin tunnettava nuoruusiän normaalin kehityksen pääpiirteet. Oleellista on kartoittaa nuoren ajankohtainen kehitysvaihe, nuoren kuvailemat oireet ja arvioida nuoren kuvailemien oireiden vaikutusta hänen iänmukaisen kehityksensä

etenemiseen. On tärkeää, että nuoruusiän häiriöt ja kehityksen pysähtyminen tunnistetaan varhain ja niihin puututaan, jotta nuori saa mahdollisuuden hänelle sopiviin ratkaisuihin niin ihmissuhteiden-, opiskelun kuin ammatinkin osalla. (Mielenterveystalo 2021.)

2.2 Nuori nuorisotyön asiakkaana

Nuorisotyön asiakkaaksi tuleva nuori on usein NEET-nuori (NEET = Not in education, employment or training), joka on vailla koulutus- työ- tai harjoittelupaikkaa ja joka on vaarassa jäädä yhteiskunnan ulkopuolelle. Asiakkaaksi tulleella nuorella on usein myös kokemuksia huonosta hyvinvoinnista, terveydestä ja huono-osaisuudesta. Myös yksinäisyys sekä arjesta selviytymisen ongelmat ovat yleisiä. Osallisuus ja yhteiskuntaan kiinnittyminen ovat nuorisotyön asiakkailla usein myös heikkoja ja on myös yleistä, että näillä nuorilla on heikot sosiaaliset verkostot, ystävyysuhteet ja heikko kiinnittyminen vapaa-aikaan ja harrastuksiin. (Rautiola & Liinamo 2018.)

Nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi on lisäksi monia muitakin keinoja nuorisotyön riittävän resurssoinnin lisäksi. Koska nuoret ovat yhteiskunnan jäseniä siinä missä muutkin ikäryhmät, heidän hyvinvointinsa on kytköksissä koko yhteiskunnan palveluiden ja rakenteiden kokonaisuuteen – ei pelkästään nuorisotoimialaan. (Allianssi 2021a.)

2.3 Nuorten syrjäytyminen

Syrjäytymisellä tarkoitetaan usein elämäntilannetta, jossa henkilö on köyhyyden, poikkeavuuden, huono-osaisuuden, leimaantumisen, vastoinkäymisen tai jonkin muun syyn takia jäänyt yhteiskunnan keskeisten toimintakenttien ulkopuolelle. Tähän voivat vaikuttaa sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät sekä monet muut asiat elämässä. Ihmisen rajaaminen syrjäytyneeksi on usein haastavaa. Syrjäytynyt voi olla esimerkiksi pitkäaikaistyötön, koulun keskeyttänyt, asunoton, ylivelkaantunut, vammainen tai pitkäaikaissairas. Syrjäytyminen on

kuitenkin usein monen eri asian ja vastoinkäymisten kerääntymisen aiheuttamaa, ja jotta henkilö todetaan olevan syrjäytynyt, on henkilöllä oltava vähintään kolme elämäntilannettaan rasittavaa tekijää, jotka katsotaan johtavan syrjäytymiseen. (Komonen 2013, 17–19.)

Syrjäytynyt nuori voi esimerkiksi olla henkilö, jolla ei ole peruskoulun jälkeistä koulutusta, joka on pitkäaikaistyötön, joka ei suorita varusmies- tai siviilipalvelusta tai joka on jäänyt yhteiskunnan ulkopuolelle, usein vain kotiin niin sanotusti toimettomana. Nuorten syrjäytyminen on usein homogeenistä eli tasalaatuista ja on nuorten kohdalla usein vain väliaikaista. Syrjäytyneet nuoret luokitellaan usein kolmeen eri ryhmään syrjäytymisen ajallisen pituuden mukaan: syrjäytyneisiin, syrjäytymisvaarassa oleviin ja kroonisesti syrjäytyneisiin. Syrjäytyneiden nuorten kohdalla toimettomuus ja yhteiskunnan ulkopuolelle jääminen on ollut jo pitkäaikaista ja se on usein jatkuvaa myös tulevaisuudessa. Heidän kohdallaan syrjäytyminen voi johtaa kroonistumiseen, eli toistuvaan ilmiöön nuoren elämässä tämän kohdatessa vastoinkäymisiä tulevaisuudessa. Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten katsotaan olevan vaarassa joutua yhteiskunnan ulkopuolelle uusien vastoinkäymisten tai elämänmuutosten takia, mutta heillä ei ole aikaisemmin ollut syrjäytymiseen vaikuttavia tekijöitä tai riskejä. (Aaltonen & Berg 2015, 17–18.) Syrjäytyminen ilmiönä on kuitenkin haastava etenkin nuorten kohdalla. Sen määrittelyyn liittyy kiistanalaisuuksia, laaja-alaisuutta ja myös kulttuurisidonnaisuutta, sekä sukupolvien näköeroja siitä, miten kukakin kokee ja näkee syrjäytymisen muuttuvassa yhteiskunnassa. Arviot syrjäytyneistä nuorista voi heitellä tuhansilla, riippuen siitä miten asiaa tarkastellaan. (Komonen 2013, 17.)

Nuorten syrjäytymisellä ja heikolla terveydentilalla on vahva yhteys toisiinsa. Monesti syrjäytyneet nuoret ovat muita nuoria sairaampia ja näin ollen he käyttävät myös enemmän lääkkeitä sekä terveydenhuollon palveluja. Syrjäytyminen voi itsessään aiheuttaa terveysongelmia, mutta myös heikko terveydentila voi edesauttaa syrjäytymistä. (Rautiola & Liinamo 2021.)

2.4 Nuorisotakuu

Nuorisotakuu tarkoittaa sitä, että TE-palvelut tarjoavat nuorelle palvelua tai toimenpidettä viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työnhaun alkamisesta. Tämä parantaa nuoren mahdollisuuksia löytää työpaikka ja selviytyä työmarkkinoilla, edistää sijoittumista koulutukseen, estää työttömyyden pitkittymistä sekä estää syrjäytymistä. (TE-palvelut 2021.)

Nuorten yhteiskuntatakuu koskee kaikkia alle 25-vuotiaita ja viimeisen vuoden aikana valmistuneita alle 30-vuotiaita työttömiä nuoria, jotka ovat työnhakijoina TE-toimistossa. Nuorisotakuu koskee nuoria riippumatta siitä, ovatko he suorittaneet ammatillisen koulutuksen vai eivät. Nuorisotakuu toteutuu myös silloin, kun nuori ohjataan johonkin muuhun kuin julkiseen työvoimapalveluun, mistä on sovittu työllistymissuunnitelmassa. Nuori voidaan tarvittaessa ohjata esimerkiksi kunnan sosiaali- ja terveystalouteen. (TE-palvelut 2021.)

3 Nuorisotyön työtapa

3.1 Nuorisotyön tavoitteet

Nuorisotyön tavoitteena on nuorten kasvun, osallisuuden ja itsenäistymisen tukeminen yhteiskunnassa. Nuorisotyötä ja -politiikkaa ohjaavat tavoitteet on koottu valtakunnalliseen nuorisotyön ja politiikan Vanupo 2020–2023 -ohjelmaan, jonka pääteemana on nuorten osallisuuden vahvistaminen sekä syrjäytymisen ehkäisy. (Allianssi 2021a.)

Nuorisotyössä tarjotaan mielekkäitä, yhteisöllisiä vaihtoehtoja nuorten kasvu- ja elinympäristöihin, sekä tuetaan ja mahdollistetaan nuorten omaehtoista toimintaa. Nuorisotyö siis tarjoaa nuorille toimintoja, joissa he voivat olla aidosti omana itsenään ilman pelkoa hylätyksi tai nolatuksi tulemisesta. Nuorisotyössä edistetään nuorten hyvinvointia ja vahvistetaan heidän osallisuutta lähiyhteisöissä ja yhteiskunnassa. (Allianssi 2021b.)

3.2 Työpajatoiminta

Työpaja on yhteisö, jossa työnteon ja siihen liittyvän valmennuksen avulla pyritään parantamaan yksilön valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työhön vahvistamalla hänen arjenhallintataitojaan. Keskeistä työpajatoiminnassa on työn ja valmennuksen kautta tapahtuva tekemällä oppiminen. Työpajat ovat yhteisöllisiä ja työvaltaisia oppimisympäristöjä, joissa valmentautujina on usein nuoria ja aikuisia, jotka tarvitsevat jonkinlaista tukea kiinnittyäkseen koulutus- ja työmarkkinoille. Valmentautujia ohjautuu työpajoille esimerkiksi TE-palveluiden, sosiaalitoimen sekä oppilaitosten kautta. Suurin osa valmentautujista sijoittuu työpajalle kuntouttavaan työtoimintaan tai työkokeiluun, osa voi työskennellä työpajalla palkkatuetussa työssä tai on siellä opintoihin liittyvillä opintojaksoilla. Työpajatoimintaa toteuttavat kunnalliset organisaatiot, yhdistykset sekä säätiöt. (Into 2021a.)

Nuorten työpajatoiminta on määritelty erikseen nuorisolaissa (1285/2016). Sen mukaan nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun, päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Työpajatoiminnan tarkoituksena on parantaa nuorten elämänhallintataitoja sekä edistää hänen itsenäistymistään, kasvuaan ja osallisuutta yhteiskuntaan. Työpajalla nuori valmentautuu tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytyksiensä mukaan. Jokaiselle nuorelle tehdään henkilökohtainen valmennussuunnitelma yhdessä nuoren kanssa. (Into 2021a.)

3.3 Työ- ja yksilövalmennus

Yksilövalmennuksen tehtävänä ja tavoitteena on tukea yksilön toimintakykyä ja arjenhallintaa. Toimintakyvyllä tarkoitetaan yksilön kykyä suoriutua arkielämän toiminnoista. Yksilövalmennuksessa valmentautuja huomioidaan kokonaisvaltaisesti, ja työskentely alkaa lähtötilanteen arvioinnilla ja valmennussuunnitelman laatimisella. Yksilövalmennus on keskustelua, asioiden selvittelyä, inhimillistä välittämistä sekä tuen antamista. Yksilövalmennusta tehdään

moniammatillisesti yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Yksilövalmentajan tehtävänä on pitää eri osapuolet ajan tasalla tuottamalla olennaista tietoa valmentautujan tilanteen edistymisestä. Yksilövalmentajan on kyettävä tunnistamaan valmentautujan palveluohjauksen tarve ja ohjata hänet tarvittavien tukipalveluiden piiriin. (Koskinen & Hautaluoma 2009, 49.)

Työvalmennuksen perustehtävänä ja tavoitteena on edistää yksilön työkykyä ja osaamista. Työkyvyllä tarkoitetaan mahdollisuutta työllistyä ja suoriutua työstä sekä teknisesti, psyykkisesti että sosiaalisesti. Työvalmennuksessa opetellaan tötaitoja ja työskentelyä osana työyhteisöä. Valmennuksen aikana havainnoidaan nuoren päivittäistä suoriutumista, läsnäoloa, käyttäytymistä sekä näissä kehittymistä. Yhtenä tehtävänä on myös kerätä havainnoitua tietoa yksilövalmennuksen tueksi. Työvalmennuksessa tunnistetaan valmentautujan valmennustarve ja oppimistyyli. (Koskinen & Hautaluoma 2009, 47–49.)

4 Digitaalinen nuorisotyö

4.1 Digitaalisen nuorisotyön periaatteet

Nuorille suunnattu digitaalinen nuorisotyö ei tarkoita vain nuorille tarkoitettuja verkossa olevia palveluita, vaan sen tavoitteena on usein uudistaa koko organisaation toimintakulttuuri ja toimintatavat digitaalisen kehityksen mukana (Schlümmer 2019, 20–22). Digitaalisen nuorisotyön periaatteita ohjaa kahdeksan periaatetta, jota edistävät digitaalisen nuorisotyön toteutusta sekä vievät nuorisotyön periaatteet toiminnan tasolle, kuitenkin tekemättä selkeää eroa muuhun nuorisotyönmuotoihin (Lauha & Tuominen 2016, 12). Periaatteet toimivalle digitaaliselle nuorisotyölle ovat toimintakulttuuri, strateginen suunnittelu, tavoitteellisuus ja arviointi, resurssit, työyhteisön osaaminen, digitaalisen nuorisotyön kehittäminen, sen edistäminen sekä mediaosaaminen ja digitaaliset taidot. (Lauha & Tuominen 2016, 11–16).

Ensimmäinen periaate on toimintakulttuuri, joka on jokaiselle yhteisölle tyypillinen käytäntöjen ja ajattelun kokonaisuus, ja se usein ilmenee yhteisössä sosi-aalisina, henkisinä ja aineellisina käytänteinä. Toimintakulttuuri ohjaa työnteke-misen ja työntekijöiden tapoja nuorisotyössä. (Lauha & Tuominen 2016, 36–39.) Toinen periaate on strateginen suunnittelu ja sen avulla on mahdollista koordi-noida digitaalista toimintaa osana organisaation toimintaa ja ennakoida mahdol-lisia muutoksia toimintaympäristössä lähitulevaisuudessa. Organisaation toimin-taympäristön tuntemus ja sen toiminnan päämäärä ovat tärkeimmät lähtökohdat periaatteen hyödyntämisessä. (Lauha & Tuominen 2016, 52–55.) Kolmantena periaatteena on tavoitteellisuus ja arviointi, jotka ovat tärkeitä osa-alueita kehit-tämisen, laadunparantamisen ja tavoitteiden saavuttamisen kannalta. (Lauha & Tuominen 2016, 64, 73.)

Neljäntenä periaatteena on resurssien hyödyntäminen digitaalisessa nuoriso-työssä. Teknologia kehittyy hurjaa vauhtia, ja laitteiston pitää pysyä kehityksen perässä yhä tehokkaammilla ja uudemmilla laitteilla, ohjelmilla ja alustoilla. Väli-nehankinnat ovat iso osa digitaalisen nuorisotyön kehittämistä ja niiden avulla nuorisotyöntekijät voivat tehokkaammin ja tuottavammin tavoittaa nuoria digi-taalisisessa nuorisotyössä. (Schlümmer 2019, 23.) Koska digitaalisuus on tullut jäädäkseen osaksi nuorisokulttuurista ilmiötä, on tärkeää, että digitaalisuuden yleistyminen huomioidaan välineiden ja resurssien käytössä, sekä työntekijöi-den koulutuksessa (Lauha & Tuominen 2016, 84–86).

Viides periaate on työyhteisöstä huolta pitäminen, joka korostuu digitaalisessa nuorisotyössä myös tekniikan hallitsemisessa (Lauha & Tuominen 2016, 101). Toimintatapoja on hyvä uudistaa kehityksen mukana ja on tärkeää ottaa huomi-oon henkilöstön työhyvinvointi digitaitojen osalta ja edistää muutosvalmiutta esi-merkiksi koulutuksilla (Junttila 2021). Myös nuorten osaamisen hyödyntäminen on hyvä työkalu nuorisotyössä, sillä sen avulla myös nuori pääsee näyttämään osaamistaan ja voi saada onnistumisen tunteita ja itseluottamusta. Tämä koro-stuu, jos nuoret pystytään ottamaan mukaan suunnitteluun ja toteutukseen ja an-tamaan heille vastuullisia rooleja digitaalisen nuorisotyön avulla. (Lauha & Tuo-minen 2016, 135.)

Yhteisön ja yhteistyön avulla tapahtuva digitaalisen nuorisotyön kehittäminen on palkitsevaa kaikille osapuolille ja se onkin kuudes periaate digitaalisessa nuorisotyössä. Nykypäivänä moniammatillinen ja monialainen yhteistyö yleistyy sosiaalityön jokaisella rintamalla ja hyvä yhteistyö eri toimijoiden välillä tuo yhteen uusia vahvuusalueita, joita voi hyödyntää kaikkien käyttöön. (Lauha & Tuominen 2016, 117.)

Seitsemäntenä periaatteena on nuorten osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen digitaalisen nuorisotyön avulla, aivan kuten se on nuorisolaissa (1285/2016) nuorisotyön kohdalla mainittu. Digitaalinen eriarvoisuus näkyy yhteiskunnassa usein eri tavoin. Varallisuus ja digitaitojen taso voivat vaikuttaa mahdollisuuteen hyödyntää digitaalisia palveluita tehokkaasti ja moni jää nyky-yhteiskunnassa tämän vuoksi palvelujen ulkopuolelle. (Mubarak 2018.) Eriarvoisuuden kitkemisen kannalta on myös tärkeää pystyä tarjoamaan nuorisotyön asiakkaille tukea ja ohjausta uusien laitteiden, ohjelmien ja palveluiden käytössä. (Lauha & Tuominen 2016,1 35.)

Viimeinen, kahdeksas periaate, on nuorten mediakasvatus ja digitaalisten taitojen kehittäminen nuorisotyössä. Tällä tarkoitetaan nuorten toimintavalmiuksien ja ymmärryksen kehittämistä medioituneessa ja digitalisoituvassa yhteiskunnassa. Nykyisin digitaaliset taidot ja mediaosaaminen ovat melkein välttämätön edellytys yhteiskunnan palvelujen käytössä. Nuorisotyön tavoitteena on myös edistää nuorten valmiuksia käyttää teknologiaa ja digitaalisia palveluita itsenäisesti sekä luovasti. (Lauha & Tuominen 2016, 149, 150–151.)

4.2 Hybridimalli

Hybridillä tarkoitetaan kahden eri tavalla toimivan asian yhdistämistä toimintamalliksi, missä ne kulkevat käsikädessä toimivana kokonaisuutena (Cambridge Dictionary 2021). Esimerkiksi kouluissa tai työelämässä hybridimallia voi käyttää saamaan tuottavampaa ja tehokkaampaa tulosta niin työntekijöiltä, työntantajilta, kuin opiskelijoiltakin. Sen toiminta perustuu sekoitukseen kahdesta eri työmallista, kotoa tai työpaikalta/koulusta käsin suoritetusta toiminnasta, ja sitä

kautta antaa mahdollisuuksia suoriutua työtehtävistä joustavammin. Tämän mallin käyttö on yleistynyt etenkin nyt poikkeusaikoina suuresti ympäri maailmaa. (Leighton 2021.) Hybridimalli on siis tässä yhteydessä digitaalisen nuorisotyön ja työpajatoiminnan yhdistämistä lähi- ja etäpäivinä tapahtuvaan työpajatoimintaan.

Joensuun Nuorisoverstaalla, aivan kuten muissakin lukuisissa palveluissa, on siirrytty covid-19-epidemian takia toteuttamaan hybridimallia työpajatoiminnassa. Normaaleissa olosuhteissa Joensuun Nuorisoverstaalla olisi työpajatoimintaa viitenä päivänä viikossa (maanantai – perjantai). Poikkeusoloista johtuen Nuorisoverstas on siirtynyt verstaan tiloissa tapahtuvaan työpajatoimintaan jokaisen asiakkaan kohdalla kahtena päivänä viikossa (maanantai ja tiistai tai torstai ja perjantai) ja keskiviikkoisin kaikilla asiakkailla on yhteinen etäpäivä Discordissa.

Discord on sovellus, jossa voi kommunikoida kirjoittamalla ja puhumalla. Se on erityisen suosittu peliyhteisöjen keskuudessa, mutta sitä voi käyttää myös nuorisotyössä. Discord toimii kaikilla alustoilla. (Verke 2021.) Discord on myös ilmainen ja sillä on kymmeniä miljoonia käyttäjiä maailmanlaajuisesti. Discord perustettiin tarkoituksena antaa sen käyttäjille mahdollisuus keskustella ystävien, yhteisöjen tai kenen kanssa tahansa mistä tahansa asioista ilmaiseksi ympäri maailmaa. Discordin käyttö on vakiintunut eniten pelipiireissä ja sen kautta pystyy pelaamaan, striimaamaan ja keskustelemaan pelatessa, mutta sitä käytetään yhä enemmän maailmanlaajuisesti myös kouluissa, töissä ja eri palveluissa. (Discord 2021.) Discordin anonyymiteetti on korkea ja toisesta käyttäjästä näkee tämän halutessa vain hänen nimimerkinsä. Mikäli jokin käyttäytyy sopimattomasti, hänet voi hiljentää. Korkean anonyymiteetin ansiosta Discordissa voi keskustella turvallisesti herkistäkin aiheista. (Verke 2021.)

Tämä Joensuun Nuorisoverstaan hybridimalli siis käsittää jokaisen nuoren kohdalla verkossa tapahtuvaa ja työpajoilla fyysisesti läsnä tapahtuvaa toimintaa. Hybridimalli on jatkumoa Nuorisoverstaan verkkoverstas-hankkeelle, joka toteutettiin 1.5.2020 – 31.12.2020. Hankkeen tarkoituksena oli luoda toimintamalli digitaaliseen nuorisotyöhön ja sen menetelmiin osaksi nuorten työpajatoimintaa.

Työpajan työtehtäviä ja toimintoja sovellettiin verkkovalmennusympäristöön ja se tuotiin vaihtoehtoiseksi menetelmäksi osaksi läsnä valmennuksia. (Nuorisoverstas 2021a.)

5 Nuorisotyön lähestymistapoja

5.1 Nuorten osallisuus ja osallistaminen

Osallisuus on käsitteenä laaja, ja sitä ei voida määrittää täsmällisesti. Suomessa puhutaan osallistumisesta ja osallisuudesta. Nämä käsitteet halutaan erotella omiksi käsitteikseen siitäkkin huolimatta, että englanninkielinen termi ”participation” voidaan kääntää sekä osallistumiseksi että osallisuudeksi. (Nuoret ja osallisuus 2021.)

Osallisuudella on monta puolta. Se sisältää sekä sosiaalisen, että poliittisen ulottuvuuden. Se on yhteisöllisyyttä, yhteenkuulumista ja vaikuttamista, sekä se merkitsee mahdollisuutta osallistua myös päätöksentekoon. Osallistuminen vahvistaa osallisuutta. Osallisuuden vastakäsitteet ovat esimerkiksi syrjäytyminen, vieraantuminen ja välinpitämättömyys. (Nuoret ja osallisuus 2021.)

Nuorten osallisuus on kaikkea nuorisotyötä ohjaava arvo: jokaisen nuoren kokemus osallisuudesta ja kuulumisesta yhteisöön, oikeus saada tietoa sekä mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ja vaikuttaa niin lähellä, kuin laajemminkin yhteiskunnallisissa asioissa. Lainsäädäntö velvoittaa edistämään lasten ja nuorten osallisuutta aktiivisesti. Nuorten vaikuttamismahdollisuuksista säädetään erikseen myös perustuslaissa, nuorisolaissa ja opetusta koskevissa laeissa sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa. (Allianssi 2021c.) Nuorella on oltava mahdollisuus osallistua toimintaan sen kaikilla tasoilla ja ulottuvuuksilla, joka alkaa ideoinnista ja päättyy toteutuksen arviointiin. Osallisuuden toteutumiseksi tarvitaan yhteisöjä, joissa on mahdollista toimia, tulla kuulluksi ja hyväksytyksi omana ainutlaatuisena yksilönä. Osallisuuden toteutuminen edellyttää yhteisöltä sitä, että jokaisella on valtaa vaikuttaa yhteisön asioihin sekä mahdollisuus

toimia. Yhteisön jäsenet saavat toiminnan ja vallan vastineena vastuuta yhteisöstä ja sen asioista. (Nuoret ja osallisuus 2021.)

Osallisuus on vahvasti yhteydessä hyvinvointiin: matalan osallisuuden kokemukset on todettu liittyvän muun muassa vakavaan psyykkiseen kuormittuneisuuteen, huonoksi koettuun työkykyyn sekä yksinäisyyteen. Kokemus osallisuudesta lisää turvallisuutta, hyvinvointia, uskoa tulevaisuuteen ja omiin mahdollisuuksiin. Osallinen ihminen kokee olevansa merkityksellinen osa kokonaisuutta. Hän tulee kuulluksi itsenään ja vaikuttaa elämänsä kulkuun ja ryhmän yhteisiin asioihin. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020.)

5.2 Nuorten sosiaalinen vahvistaminen

Sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan toimenpiteitä ja varhaista tukea, jotka kohdennetaan erityistä tukea tarvitseviin ja syrjäytymisvaarassa oleviin nuoriin, nuorten ryhmiin ja riskitilanteisiin. Sillä tarkoitetaan, että nuorten elämänhallinnan tukemisessa näkyy vahva ehkäisevän työn näkökulma ja siinä hyödynnetään moniammatillisuutta. Sosiaalisen vahvistamisen työmuodoissa keskitytään niihin nuorisoryhmiin, alueisiin ja olosuhteisiin, joissa syrjäytymisuhka on suurin. (Danska-Honkala & Poteri 2011, 128.)

Nuorisotyössä sosiaaliseen vahvistamiseen sisältyy hyvä itsetunto ja itsensä arvostaminen, sosiaalinen toimintakyky, vuorovaikutustaidot sekä elämänhallinta ja osallisuus. Juuri näiden voimavarojen vahvistamiseen työpajatoiminnassa on sekä kasvatustieteellinen että sosiaalitieteellinen perusta. Valmentautujat työpajoilla ovat tuoneet esille, että sosiaalinen vahvistuminen tulee esille käytännössä erityisesti arjen asioiden hallinnassa sekä työ- ja opiskelunvaihteluissa. Monen valmentautujan kohdalla lähdetään usein siitä tilanteesta, jossa esimerkiksi normaali vuorokausirytmä on kateissa ja talousasioiden hoito heikolla tolalla. Työtön ei ole välttämättä osannut hakea itselleen hänelle kuuluvia etuuksia, opiskeluvaihtoehtoja tai työelämän pelisäännöt ovat jääneet nuorelle epäselviksi. Sosiaalinen vahvistaminen voidaan kokonaisuutena kiteyttää viiteen eri osa-alueeseen, joita ovat: itsetuntemus, elämänhallinta, sosiaaliset taidot,

opiskelu- ja työelämävalmiudet sekä arjen asioiden hallinta. (Kinnunen 2016, 19–20.)

5.3 Elämänhallinta- ja arjenhallintataitojen vahvistaminen

Nuoren mahdolliset erityisominaisuudet sekä niukka elämäkokemus voivat tehdä arjen pienistä asioista valtavia haasteita. Konkreettisten toiminnallisten haasteiden kohtaaminen edellyttää samankaltaisia keinoja kuin arkielämän haasteiden kohtaaminen. Arjenhallinnan teemat ja niihin liittyvät toiminnat voidaan jakaa esimerkiksi sisäisen- ja fyysisen vuorovaikutuksen sekä kodin ylläpidon teemoihin. (Kivelä & Lempinen 2010, 57–60.)

Elämänhallinta on yksi hyvinvoinnin peruspilareista. Se on itsetuntemukseen perustuvaa kykyä ohjata omaa elämäänsä omien tavoitteidensa ja arvojen suuntaan sekä kykyä saavuttaa asettamia tavoitteita. Elämänhallinta on myös sisäistä voimavaraa eli tunnetta ja luottamusta siitä, että henkilöllä on kykyjä vaikuttaa omaan elämäänsä ja pitää sitä koossa. Elämänhallintataidot auttavat selviämään erilaisista vastoinkäymisistä, kiireestä sekä stressitilanteista, ja niitä tarvitaan elämän ja arjen haasteiden kohtaamisessa ja käsittelemisessä. Kokeemukset oman elämän hallittavuudesta saavat luottamaan tulevaisuuteen ja lisäävät tunnetta elämän mielekkyydestä. (Siltanen, Lindberg & Savolainen 2016, 12.)

Arjenhallinta on osa elämänhallintaa, ja siihen kuuluvat muun muassa jokapäiväiset arkirutiinit, kuten arkipäivän velvollisuudet sekä ruokailu-, liikunta-, lepo- ja virkistäytymistottumukset. Stressin- ja arjenhallinta sekä sosiaalisten suhteiden hoitaminen kuuluvat päivittäiseen arjenhallintaan. Kaikki nämä yhdessä luovat turvallisuutta elämään ja ylläpitävät terveyttä sekä hyvinvointia. (Siltanen ym. 2016, 12.)

Elämänhallinta- ja arjenhallintataidot ovat elämäntaitoja, joita tarvitaan hyvän ja tasapainoisen elämän rakentamisessa sekä aikuiseen, itsenäiseen ja vastuulliseen elämänvaiheeseen siirtymisessä. Taitoja selvitä elämässä eteen tulevista

haasteista voi harjoitella esimerkiksi opettelemalla tunnistamaan tunteitaan ja hallitsemaan niitä, sekä harjoittelemalla sosiaalisia taitojaan. (Siltanen ym. 2016, 12.)

5.4 Nuorten kohtaaminen

Kaikki asiakkaiden kanssa tapahtuva kohtaaminen on inhimillistä vuorovaikutusta kahden osapuolen välillä ja siihen kuuluu usein samat vuorovaikutuksen ilmiöt, kuin kenen tahansa kahden ihmisen kohtaamisessa. Kaikki ihmiset ovat yksilöitä ja jokaisella on oma tapansa kohdata toinen ja tulla kohdatuksi. Usein tärkeintä on asenne: kuinka toinen kohdataan ja otetaan huomioon, eikä niinkään ne yksittäiset sanomiset tai tavat, miten toimia asiakkaan kanssa. Usein sosiaalialan asiakastyössä on kuitenkin normeja, sääntöjä ja yhteiskunnallisia rakenteita siitä, kuinka palvelu ja työ pitää toteuttaa, mikä usein tuo haasteita asiakkaan kohtaamiseen. Tämä korostuu usein etenkin nuorisotyössä. (Mönkönen 2018, 14.)

Moni nuori tulee nuorisotyön palveluihin usein vaikean elämäntilanteen tai haasteiden takia. Nuorten asiakkaiden kanssa toimiessa, on tärkeää ottaa huomioon, miten nuori otetaan vastaan, kuinka hänen kanssaan kommunikoidaan ja kuinka hänet missäkin tilanteessa ja ympäristössä kohdataan. Valtasuhteiden huomiointi nuoren kohtaamisessa nuorisotyön parissa on tärkeä asia ottaa huomioon. Aina kun asiakas ja työntekijä kohtaavat ja vaikuttavat toisiinsa, valtasuhteet tulevat esiin etenkin eriarvoisissa asemassa olevien ihmisten välille. Näitä eroja voi tuoda esiin sosiaaliset, taloudelliset, yhteiskunnalliset ja myös ikäluokkien erot. Kaiken viestinnän kautta, etenkin sosiologiset ja psykologiset erot rakentavat nuorisotyössä kummallekin osapuolelle, työntekijälle ja asiakkaalle, vähitellen tietyt roolit ja toimintakehykset, joiden mukaan aletaan usein toimimaan myös jatkossa. (Oksanen & Poikolainen 2018.)

Nuoret tiedostavat ja huomaavat usein nopeasti heille kohtaamisessa syntyvät toimintakehykset. Onkin tärkeää huomioida nuoren kanssa suunnitellessa ja toimiessa heille sopivat arvot. Työntekijän on hyvä tehdä nuoren kanssa näkyviksi

myös valta-asemien purkuyritykset ja pyrkiä saamaan ne toimiviksi jo heti ensitapaamisesta lähtien. Nuoria asiakkaita kohdatessa onkin tärkeää kohdata heidät aidosti ja tasavertaisesti riippumatta asiakkaan tilanteesta tai lähtökohdista. Nuorten kohtaamisessa on myös hyvä huomioida, että usein nuorilla on sanomattomia tarpeita, jotka ovat usein myös nuoren itse tiedostamattomia ja ovat usein peräisin yhteiskunnan raameista ja mahdollisesti vahingollisista elämäkokemuksista. (Oksanen & Poikolainen 2018.)

5.5 Yhteisöllisyys

Kaveruus- ja ystävyysuhteet sekä kokemus yhteisöllisyydestä ja osallisuudesta ovat hyvinvoinnin peruspilareita. Lasten ja nuorten opiskelu- ja kouluyhteisöillä on merkityksellinen rooli sosiaalisten suhteiden kannalta. Osa opiskelijoista saattaa kokea jäävänsä ulkopuoliseksi sekä lähi- että etäopetuksessa, ja kaipaavat yhteisöllisyyden tuomia kyvykkyyden, merkityksellisyyden, osallisuuden sekä turvallisuuden kokemuksia. (Opetushallitus 2021.)

Joskus erityisesti lasten ja nuorten kohdalla yhteisöllisyyden vahvistaminen ja sosiaalisten suhteiden ylläpitäminen vaativat erityistä huomiota. Sosiaalisten suhteiden ylläpitäminen ja yhteisöllisyyden vahvistamisen merkitys on huomattava hyvinvoinnille, oppimiselle sekä jaksamiselle. Kavereiden kanssa jaetaan sekä iloja että onnistumisia, mutta myös huolia ja pelkoja. Yhteisissä tilanteissa harjoitellaan yhdessä toisten ajatusten ja tunteiden huomioimista, yhdessä toimimisen taitoja sekä ristiriitojen ratkaisemista. Tämän lisäksi vahvistetaan yhteenkuuluvuuden tunnetta, kokemusta osallisuudesta sekä keskinäistä luottamusta. Yksinäisyyteen puuttuminen edistää psyykkistä terveyttä ja parantaa sosiaalista hyvinvointia. (Opetushallitus 2021.)

Vaikka kognitiivisia ja sosiaalisia taitoja harjoitellaan yleensä samassa tilassa kokoontuneen ryhmän kesken, nämä taidot ovat tärkeitä myös etäyhteyksien välityksellä tapahtuvassa vuorovaikutuksessa. Ulkopuolisuuden ennaltaehkäisyyn ja yksinäisyyden sekä varhaisen puuttumisen kannalta olisi tärkeää järjestää mahdollisuuksia kokoontua etäyhteyksien välityksellä yhteen

mahdollisista poikkeustilanteista huolimatta. Näin tarjotaan mahdollisuus vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ylläpitää sosiaalisia kontakteja. (Opetushallitus 2021.)

6 Sovari-vaikutusmittari ja aikaisemmat opinnäytetyöt

6.1 Sovari-vaikutusmittari

Käytössämme olivat edellisen vuoden, 2020, Sovari-vaikutusmittarin tulokset. Hyödynsimme valtakunnallisten Sovari-tulosten lisäksi Joensuun Nuorisoverssaan omia Sovari-vaikutusmittarin tuloksia.

Etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan Sovari – sosiaalisen vahvistamisen mittaria ylläpitää Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry. Sovari tuottaa valtakunnallisia, alueellisia sekä organisaatiokohtaisia tuloksia työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön vaikutuksista. Sen avulla saadaan tietoa työpajatoimintaa ja etsivää nuorisotyötä tarjoavien toimijoiden palveluiden laadusta ja niiden vaikutuksista. Sovari-vaikutusmittari perustuu anonyymiin nettikyselyyn. Saatujen Sovari-tulosten avulla organisaatiot voivat osoittaa toimintansa vaikutuksia sidosryhmille ja rahoittajille. Sovariin vastaaminen tukee asiakkaiden osallisuuden vahvistamista. Sovari-mittarin viisi sosiaalisen vahvistumisen osa-alueita ovat: itsetuntemus, arjen- ja elämänhallinta, sosiaaliset taidot sekä opiskelu- ja työelämävalmiudet. (Into 2021b.)

Valtakunnallisen Sovari 2020-vaikutusmittariston mukaan työpajatoimintaa arvioivassa kyselyssä useimmat nuorisotyön asiakkaat tunsivat sosiaalista vahvistumista miltei kaikilla osa-alueilla samanaikaisesti. Tulokset osoittivat jokaisen viiden osa-alueen kohdalla, että noin 80 % vastanneista tunsivat selvää parannusta ja myönteisiä edistysakselia sosiaalisessa vahvistumisessa ja tästä voi päätellä, että eri osa-alueiden yhteys toisiinsa on vahva ja sosiaalinen vahvistuminen on laaja-alaista. (Kinnunen 2021, 12.) Valtakunnallisista tuloksista käy myös ilmi, että pandemia on tuonut nuorisotyön asiakkaille lisää ahdistusta ja

huolenaiheita, mutta työpajatoiminta on tukenut heidän voimavarojaan. Eniten työpajatoiminta on tukenut sosiaalista vahvistumista nuorten kohdalla oman osaamisen kehittämisessä, omien hyvien ominaisuuksien tunnistamisessa ja lisännyt rohkeutta pyytää apua toiselta ihmiseltä. (Kinnunen 2021, 13.)

6.2 Aikaisempia opinnäytetöitä

Kuluvan vuoden aikana on alkanut tulla jonkin verran aiheeseen liittyviä opinnäytetöitä. Tällaisia aiheeseen liittyviä ja rinnastettavia aikaisempia tutkimuksia ovat muun muassa Taru Virolaisen kirjoittama Digitaalisen nuorisotyön osallistava kehittäminen, Nelli Leppäsen ja Ivana Vojnovicin kirjoittama Digitaalinen nuorisotyö: Nykytila, hyvät käytänteet ja nuorten toiveet sekä Tom Hagelbergin kirjoittama Digitaalinen nuorisotyö poikkeusaikana.

Virolaisen (2020) kirjoittama opinnäytetyö ”Digitaalisen nuorisotyön osallistava kehittäminen” on kuvaus digitaalisen nuorisotyön osallistavasta kehittämisestä, jonka tavoitteena oli kehittää nuorisotoimen digitaalista osaamista yhteistoiminnallisesti. Tarve kyseiselle kehittämistyölle tuli työyhteisöltä. Opinnäytetyön aineisto hankittiin käyttämällä sekä laadullisen, määrällisen että toiminnallisen tutkimuksen menetelmiä kuten haastatteluja, havainnointia sekä kyselyjä. Kehittämistyön tuloksena syntyi pohja digitaalisen nuorisotyön kehittämiseksi. Tehdyn kyselyn perusteella nuorten digitaalinen osaaminen on monipuolista. On tärkeää, että poikien digitaitoja ja mediakriittisyyttä vahvistetaan tulevaisuudessa. Keskeisenä tuloksena nousi myös tarve tehostaa nuorisotoimen palveluista tiedottamista. Vaikka nuoret ovatkin kiinnostuneita käyttämään monenlaisia nuorisotoimen järjestämiä toimintoja, se ei näy vielä kuitenkaan palveluiden käyttäjämäärissä. (Virolainen 2020.)

Leppäsen ja Vojnovicin (2021) tekemän opinnäytetyön tarve on noussut korona-ajan tuomista muutoksista nuorisotyöhön, joka näkyy digitaalisuuden lisääntymisenä nuorisotyössä. Heidän laadullisen tutkimuksensa tavoitteena on kehittää digitaalista nuorisotyötä ja luoda heidän tekemänsä tutkimusten tulosten pohjalta työkalupakki. Tarkoituksena oli tutkia digitaalisen nuorisotyön nykytilaa,

hyviä käytänteitä sekä nuorten toiveita ja kokemuksia. Leppäsen ja Vojnovicin työn tilaajana toimi kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskus Kanuuna, jonka toiveena oli, että työssä keskityttäisiin ja tuotaisiin esiin nuorten kokemuksia ja toiveita digitaalisesta nuorisotyöstä. Työssä käytettyjä menetelmiä olivat havainnointi, haastattelu ja kysely. Leppänen ja Vojnovic nostavat työssään esille erityisesti nuorten osallistamisen, kouluttautumisen, digipedagogiikan ja suunnitelmallisuuden. Työn tuloksien pohjalta he loivat työkalupakin, jota alan ammattilaiset voivat jatkossa hyödyntää työssään. (Leppänen & Vojnovic 2021.)

Hagelbergin (2021) tekemässä opinnäytetyössä tutkittiin digitaalista nuorisotyötä Espoon kaupungissa. Koronavirus on aiheuttanut paljon muutoksia nuorisotyössä ja vaikeuttanut sitä, mikä on johtanut digitaaliseen nuorisotyön suureen kasvuun ja monimuotoistumiseen. Hagelberg tutki, miten nuorisotyötä näinä poikkeusaikoina toteutetaan ja millaisia palveluja digitaalisessa nuorisotyössä hyödynnetään. Hän haastatteli työssään myös työntekijöitä siitä, miten he ovat kokeneet työskentelyn koronaviruksesta aiheutuneiden muutosten keskellä. Hagelbergin tekemän laadullisen tutkimuksen mukaan tulevaisuudessa olisi hyvä tehdä tutkimuksia ja kerätä dataa tulevista kokeiluista ja yrityksistä kehittää digipalveluja. Poikkeusaika on hyvä aika verkostoitua, luoda yhteyksiä ja tehdä kokeiluja, jotka voivat jäädä osaksi nuorisopalveluiden laajaa kokonaisuutta. (Hagelberg 2021.)

7 Opinnäytetyön tarkoitus, tutkimuskysymykset ja toimeksiantaja

7.1 Opinnäytetyön tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, millaisia kokemuksia nuorilla on Joensuun Nuorisoverstaan niin sanotun hybridimallin avulla toteuttavasta työpajatoiminnasta, jolloin työpajatoimintaa on järjestetty sekä verkossa, että työpajalla Nuorisoverstaan tiloissa. Laadimme tutkimuskysymykset niin, että saimme haastatteluun osallistuneilta nuorilta myös kehittämisideoita

hybridimallin parantamiseksi. Kyseessä on laadullinen tutkimus, ja nuorten haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina.

Joensuun Nuorisoverstas voi jatkossa kehittää hybridimallin avulla tapahtuvaa työpajatoimintaa tekemämme tutkimuksen kautta nuorilta saadun palautteen ja kehittämideoiden avulla. Lisäksi haastateltavat nuoret saivat äänensä kuuluviin ja mahdollisuuden vaikuttaa hybridimallin kehittämiseen.

Opinnäytetyömme tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaisia kokemuksia nuorilla on Joensuun Nuorisoverstaan hybridimallin avulla toteutettavasta työpajatoiminnasta?
2. Millaisia kehittämideoita nuorilta nousee esiin hybridimallin parantamiseksi?

7.2 Toimeksiantaja

Joensuun Nuorisoverstas ry on vuonna 1995 perustettu yhdistys, jonka tavoitteena on kehittää ja edistää nuorten elämänhallinnan valmiuksia ja arjentaiteja sekä tukea heidän siirtymistään työelämään ja koulutukseen. Nuorten työpajatoiminta Joensuun seudulla on yhdistyksen toiminnan perusta. Yhdistys myös ylläpitää ja kehittää työpajatoimintaa nuorten seudullisiin tarpeisiin. Joensuun Nuorisoverstas ry:n tavoitteena on parantaa heikossa työmarkkina-asemassa olevien nuorten mahdollisuuksia osallistua koulutukseen ja työelämään, sekä tarjota laadukkaita valmennustuotteita ja -palveluja seutukunnallisesti. Joensuun Nuorisoverstaan toiminnassa on ammattimaiset ja tavoitteelliset olosuhteet työpajapalveluille. Työpajatoiminnan lisäksi yhdistyksen tavoitteena on myös verkostoitua ja olla mukana moniammatillisessa yhteistyössä kehittämässä palveluita muun muassa kehittämishankkeina, joiden avulla voidaan edistää nuorten osallisuutta ja vapaaehtoista kansalaistoimintaa lisäävää toimintakulttuuria. Joensuun Nuorisoverstas ry:n toiminnan ydin on seudullisessa nuorten työpajatoiminnassa. Toimipisteet sijaitsevat Joensuussa ja

Outokummussa. Työpajatoiminnan lisäksi yhdistyksen toimintaan kuuluu Etsivää Nuorisotyötä Joensuussa sekä Polvijärvellä. (Nuorisoverstas 2019, 2–5.)

Taitoverstaan yhteistyö eri verkostojen kanssa on tiivistä. Esimerkiksi vuonna 2019 verkosto koostui nuoria lähettävistä tahoista, nuorten monialaisista yhteistyöverkostoista sekä nuorten jatkopolkuja mahdollistavista tahoista. Myös monet eri alojen yhdistykset ja yritykset kuuluvat tiiviisti Taitoverstaan arjen verkostoihin muun muassa alihankinnan, vierailujen ja muun yhteistyön kautta.

Vuonna 2019 Joensuun Nuorisoverstas ry:n yhteistyökumppaneina ovat olleet muun muassa Joensuun, Kontiolahden, Liperin, Polvijärven ja Outokummun kuntien hyvinvointi-/nuorisopalvelut, työllisyysyksiköt, etsivä nuorisotyö, kuntouttava työtoiminta sekä Ohjaamot, Pohjois-Karjalan TE-toimisto, TYP, Siun sote, Kela, ammattiopisto Riveria, Karelia-ammattikorkeakoulu, Itä-Suomen yliopisto sekä lukuisat muut tahot. (Nuorisoverstas 2019, 5, 19.)

8 Opinnäytetyön toteutus ja menetelmät

8.1 Laadullinen tutkimus

Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tarkoituksenamme oli saada tietoa haastattelemalla kohderyhmäämme eli Joensuun Nuorisoverstaan asiakkailta.

Laadullisen tutkimuksen ideana on ymmärtää ja tulkita sekä mahdollisesti myös havainnollistaa tutkittava ilmiö (Pitkäranta 2014, 27). Siinä ollaan kiinnostuneita tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden ajatuksista, kokemuksista ja tunteista. Tämä voi asettaa tutkimukselle sen haasteen, että tutkimuksen kohteena olevat henkilöt täytyisi saada puhumaan omista aiheeseen liittyvistä kokemuksistaan avoimesti. Se edellyttää, että tutkija säilyttää neutraalin asemansa tutkijana ja esiintyy tutkittavalle luotettavana ja luontevana yhteistyökumppanina. (Juuti & Puusa 2020, 9–13.)

Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkimuksessa tarkasteltavaa ilmiötä niiden henkilöiden näkökulmasta, jotka ovat olleet tutkimuksen kohteena. Koska toisen henkilön kokemusmaailmaan on mahdotonta päästä sisälle ja kokea asiat sellaisina kuin hän ne kokee, tutkimuksen tekemisen helpottamiseksi on kehitetty erilaisia menetelmiä. Näillä menetelmillä tarkoitetaan niiden keinojen kokonaisuutta, joiden avulla tutkimuksen teemaa lähestytään ja pyritään vastaamaan tutkimuskysymyksiin. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen kohde on ainutkertainen, jolloin tutkijan on hyväksyttävä se, ettei absoluuttista, kaikille yhteneväisesti näyttäytyvää todellisuutta ole mahdollista tavoittaa (Juuti & Puusa 2020, 9, 104).

Tyypillistä laadulliselle tutkimukselle on se, että siinä pyritään tuottamaan yksityiskohtaista ja rikasta tietoa jostakin ilmiöstä (Juuti & Puusa 2020, 10). Myöhemmille tulkinnoille on tärkeää, että ymmärretään, miten jokin ilmiö tai asia liittyy ympäristöönsä. Tuo tilannesidonnaisuuden ymmärtämisen avulla analyysi voidaan kytkeä laajempiin kulttuurisiin ja sosiaalisiin yhteyksiin. Tilannesidonnaisuus voi kuvata sitä, millaisiin sosiaalisiin yhteyksiin, kulttuuripiirteisiin, ajankohtaan, instituutioihin tai ympäristötekijöihin ilmiö liittyy. (Pitkäranta 2014, 27.)

Laadullisessa tutkimuksessa tietoa pyritään hankkimaan sellaisilta ihmisiltä, jotka toimivat heidän luonnollisissa ympäristöissään. Ihmiset tulkitsevat toistensa toimintaa eivätkä pelkästään reagoi siihen, ja he toimivat vastavuoroisesti. Se, kuinka hyvin tutkija ymmärtää ja tulkitsee ihmisten vuorovaikutusta ja toimintaa, riippuu siitä, kuinka hyvin hän on kyennyt pääsemään sisälle siihen sosiaaliseen maailmaan, jossa toiminta tapahtuu. (Juuti & Puusa 2020, 10.)

Laadullisen tutkimuksen aineiston keräämisessä on pyrittävä monikanavaisuuteen, ja siinä on mukana haastatteluja, tutkijan itse tekemiä muistiinpanoja, havainnointia eli observointia sekä alkuperäisiä asiakirjoja. (Pitkäranta 2014, 27.)

8.2 Aineistonhankintamenetelmät

Haastattelut tehtiin teemahaastatteluina, joka on hyvin samankaltainen ja lähellä puolistrukturoitua haastattelua. Teemahaastattelua voidaan luonnehtia

puolistrukturoiduksi menetelmäksi etenkin siksi, että siinä teema-alueet ja haastattelunaihepiirit ovat kaikille haastateltaville samat. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 48.) Puolistrukturoitu haastattelu on jonkin verran strukturoitua haastattelua vapaampaa, jonka ansiosta haastattelun yhteydessä on mahdollista saada selville myös sellaisia asioita, mitä tutkija ei olisi osannut huomioida laatiessaan valmiita vastausvaihtoehtoja (Juuti & Puusa 2020, 106). Teemahaastattelussa tiedetään jo tutkittavan ilmiön olettavat tärkeät asiat ja prosessit, joihin pyritään saamaan vastauksia haastateltavien kokemuksista. Haastateltaville kysymykset ovat samat ja haastateltavat voivat vastata niihin vapaasti, ilman ”oikeaa” vastausvaihtoehtoa. Haastattelijat voivat myös vaihtaa teemahaastattelussa kysymysten sanajärjestystä tilanteesta riippuen, mutta kysymykset pysyvät kuitenkin arvoiltaan kaikille haastateltaville samanlaisina. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47–48.) Jokainen haastattelu toteutettiin haastateltavien kanssa yksilöhaastatteluina haastattelupäivinä. Yksilöhaastattelu tai kirjoituspyyntö on toimivin tapa kerätä aineistoa, jos halutaan saada tietoa yksittäisten ihmisten kokemuksista (Juuti & Puusa 2020, 210). Haastattelukysymykset olivat kaikille haastateltaville samat, mutta haastattelussa oli mahdollista vaihtaa kysymysten järjestystä sekä sanamuotoa haastattelun edetessä. Vastaukset olivat avoimia eikä niin sanottuja oikeita vastausvaihtoehtoja ollut. Haastateltavat saivat vastata haastattelukysymyksiin omin sanoin ja ne litteroitiin sanasta sanaan. Litteroitua aineistoa tuli 30 sivua Arial-fontilla ja rivivälillä 1,15.

Haastattelut tapahtuivat Joensuun Nuorisoverstaan tiloissa ja haastateltavat olivat Nuorisoverstaan asiakkaita. Haastatteluun osallistuminen oli asiakkaiden kohdalla vapaaehtoista ja keskustelimme mahdollisista haastateltavista eri yksilövalmentajien sekä asiakkaiden kanssa etukäteen. Haastattelut tehtiin nimettöminä ja haastateltavien henkilöllisyys ei tule esiin missään vaiheessa. Haastattelut äänitettiin kahden puhelimen ääninauhuria apuna käyttäen. Haastateltaville annettiin myös allekirjoitettu suostumus osallistumisesta haastatteluun, jossa kerrottiin haastattelun tarkoituksesta ja anonymiteetin säilymisestä (liite 1).

Haastattelun kysymykset ovat teemahaastattelussa nimensä mukaisesti kohdennettu tiettyihin teemoihin, joista haastateltavien kanssa keskustellaan (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47–48). Teemahaastattelussa tulee pohtia tarkkaan, miten

teemat ohjaavat tutkittavien kanssa käytyä haastattelua. Teemahaastattelussa oletetaan, että molemmat, sekä haastattelija että haastateltava, puhuvat ikään kuin samaa kieltä. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkija ymmärtää kontekstia; hän on siis perehtynyt etukäteen esimerkiksi haastateltavan työnkuvaan ja tutkittavaan organisaatioon. On myös tärkeää, että käytetyt käsitteet tarkoittavat jokseenkin samaa molemmille osapuolille. Haastattelu auttaa tutkijaa pääsemään lähemmäs tutkittavia henkilöitä ja ymmärtämään jonkin verran heidän subjektiivisia käsityksiään, jotka ovat kehittyneet heidän kokemustensa perusteella. Etukäteen valitut teemat ja niitä koskevat tarkentavat kysymykset ohjailevat teemahaastattelun etenemistä. On kuitenkin syytä muistaa, että teemahaastattelu on lähtökohtaisesti hyvin joustava ja vapaamuotoinen keskustelumenetelmä. Se, että teemat on mietitty etukäteen, ei tarkoita valmiiksi laadittujen kysymysten esittämistä suunnitelman mukaisesti, vaan tutkittavaa kannustetaan keskustelemaan aihepiiristä varsin vapaasti. (Juuti & Puusa 2020, 104–108.)

Aineiston riittävyttä voi arvioida saturaatiolla, eli aineiston kylläntymisellä. Kun aineisto alkaa toistaa itseään ja haastateltavat eivät tuota enää uutta tietoa tutkimuskysymyksen kannalta, voi saturaation kautta todeta, että aineiston määrä on riittävä ja se tuo esiin teoreettisen peruskuvion, mitä tutkimuksen avulla pyrittiin saamaan tulosten avulla. Teemahaastatteluissa ei kuitenkaan yleensä haeta näyttöä vain yhdestä tietystä teemasta vaan pyritään kuvaamaan teemat ja hakemaan tuloksia kokonaisuudessaan, jonka pystyy saturaation avulla todentamaan, kun aineistoa on riittävästi. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 75–76.)

8.3 Opinnäytetyön prosessi

Laadullisen tutkimuksen eri menetelmissä on erilaisia vaiheita. Tavanomaiset vaiheet laadullisessa tutkimuksessa ovat muun muassa: aiheen valinta, tavoitteiden asettaminen, tutkimuskysymysten laatiminen, tutkimuksen rajausten esittely, teoreettisen viitekehyksen laatiminen kirjallisuutta apuna käyttäen, lähestymistavan valinta ja sen perustelu, tutkimusmenetelmien sekä aineiston valinta, kuvailu ja perustelu, aineiston hankkiminen, aineiston analysointi ja sen tulkinta

sekä raportointi, tulosten kirjoittaminen ja luotettavuuden arviointi. (Juuti & Puusa 2020, 11.)

Laadullisen tutkimuksen rakenne on joustava, joten siinä olevien eri vaiheiden välillä on paljon päällekkäisyyttä. Tämän lisäksi tutkija voi tutkimuksen edetessä palata melko joustavasti aiemmin tekemiinsä valintoihin ja muuttaa niitä hänen saadessa lisää tietoa tutkittavasta aiheesta. Kirjallisuuteen perehtyminen on työlästä, ja oman käsityksensä lisääntyessä tutkija voi haluta muokata tutkimuskysymyksiä, joka onkin mahdollista tehdä melko joustavasti laadullisessa tutkimuksessa. (Juuti & Puusa 2020, 11–12.)

Aloimme pohtimaan opinnäytetyömme mahdollista aihetta ja toimeksiantajaa jo toiseksi viimeisen harjoittelumme loppupuolella syksyllä 2020, jolloin laitoimme muutamia sähköpostiviestejä eri tahoille. Pääsimme tekemään viimeisen harjoittelun Nuorisoverstaalle tammikuussa 2021, jolloin samalla Nuorisoverstas ilmaisi halukkuutensa ryhtyä meille opinnäytetyömme toimeksiantajaksi. Ryhdyimme ideoimaan ja pohtimaan opinnäytetyömme aihetta yhdessä Nuorisoverstaan toiminnanjohtajan sekä yksilövalmentajan kanssa. Opinnäytetyömme aiheeksi valikoitui Joensuun Nuorisoverstaalla käyvien nuorten kokemukset Nuorisoverstaan hybridimallista ja sen toimivuudesta, sekä heidän esiin tuomat kehittämisideat hybridimallin parantamiseksi. Kävimme opinnäytetyöprosessin aikana Nuorisoverstaalla muutamia ohjauskeskusteluja, jolloin tarkastelimme yhdessä läpi opinnäytetyöprosessiamme.

Aiheen valitsemisen jälkeen opinnäytetyöprosessi jatkui suunnitelman tekemisen aloittamisella. Tutustuimme ensiksi aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen, jota tarvitsimme työstäessämme suunnitelman teoriaosuutta. Valitsimme suunnitelmaan opinnäytetyömme kannalta keskeiset käsitteet, jotka avasimme erilaisia lähteitä hyödyntäen. Suunnittelimme tässä vaiheessa myös haastattelukysymykset. Keskustelimme haastattelukysymysten teemoista ja kysymysten rakenteesta myös yksilövalmentajien kanssa. Ennen varsinaisia haastatteluja haimme tutkimuslupaa Joensuun Nuorisoverstaan Sovari 2020-mittarin hyödyntämiseen ja haastatteluiden tekemiseen Nuorisoverstaan toiminnanjohtajalta. Luvan saatuaamme viimeistelimme haastattelukysymykset (liite 2) ja sovimme

haastatteluiden sopivat ajankohdat yhdessä Nuorisoverstaalla työskentelevän yksilöohjaajan kanssa, jolta saimme myös ehdotuksia haastateltavista nuorista. Päädyimme tekemään vapaaehtoisen haastattelun asiakkaina olevien nuorten osallistumishalukkuuden mukaan. Esitimme opinnäytetyömme idean, tutkimuksen tarkoituksen ja haastattelun idean kaikille asiakkaana oleville nuorille etäpäivässä Discordissa. Vapaaehtoisesti haastateltavaksi ilmoittautui kaikkiaan viisi nuorta, joista lopulta haastattelimme neljää heistä.

Toteutusvaihe käynnistyi nuorten haastatteluilla, joka teimme kahdessa osassa. Haastattelimme yhteensä neljää nuorta kahtena eri päivänä. Haastattelut toteutettiin heinäkuussa 2021 Joensuun Nuorisoverstaan tiloissa. Annoimme ennen haastattelua haastateltaville nuorille laatimamme saatekirjeet (liite 1), jonka allekirjoitimme ja haastattelun kysymykset (liite 2). Toteutusvaiheen jälkeen siirryimme analyysivaiheeseen, jolloin haastattelut purettiin eli litteroitiin. Litterointien ollessa valmiita, siirryimme analysoimaan saatuamme aineistoa, jonka jälkeen aloitimme pohdinnan työstämisen. Lopuksi vielä viimeistelimme opinnäytetyön raporttia, jolloin teimme siihen pieniä lisäyksiä ja muutoksia.

Tutkimuksemme ei vaatinut rahoitusta ja haastattelut tehtiin nuorisovertaan tiloissa. Palkitsimme haastateltavat paikallisen pizzerian lounaslahjakorteilla ja kustansimme tämän itse kiitoksena osallistumisesta.

8.4 Aineiston analyysi

Sisällönanalyysi on laadullisen tutkimuksen perusanalyysimenetelmä ja sen avulla on mahdollista tehdä useita erilaisia tutkimuksia. Tällä menetelmällä on mahdollista tulkita ja analysoida saatuja tuloksia ja aineistoja objektiivisesti ja systemaattisesti. Laadullisessa tutkimuksessa sisällönanalyysi etenee usein tiettyllä kaavalla. Ensimmäiseksi on muistettava, mitä tutkitaan ja pyrittävä poimaan aineistoista tutkimuskysymyksiin ja teemaan sopivat vastaukset ja pysyä valitussa aiheessa, mikäli aineistoa on paljon. Aineistosta pitää pystyä poimaan ne asiat, mitä tutkitaan ja tämä tulee esiin esimerkiksi litterointivaiheessa, jolloin epäoleelliset asiat tutkimuksen kannalta kannattaa jättää pois.

Sisällönanalyysin idea on kuitenkin saada kerätty aineisto tulkittua ja käsiteltyä johtopäätöksiä varten. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 78–87.)

Aineistolähtöisen analyysin tarkoitus on pyrkiä luomaan teoreettinen kokonaisuus tutkimuksessa saatujen aineistojen avulla. Tällöin esimerkiksi haastattelujen kautta esitetyt kysymykset ovat jo alustavasti teemoiteltu tutkimuksen ja ilmiön eri aiheiden mukaisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 80.) Haastatteluiden kysymykset (liite 2) ja teemat rakentuivat yhdessä Nuorisovertaan ohjaajan kanssa. Teemat ja haastattelukysymykset muotoutuivat toimeksiantajan tarpeista ja tutkimuskysymysten- sekä analyysipolun (liite 3) kautta. Teemat olivat myös osittain yhteydessä Sovari 2020-mittariston kyselyn teemoihin, jotta voimme verrata tuloksia myös mittaristoon teemahaastatteluista saatujen tulosten lisäksi. Valitsemamme teemat opinnäytetyössämme ovat: kokemukset hybridimallista, nuorisotyön lähestymistavat sekä kehittämisideat. Tämän tutkimuksen tulokset -osiossa käsittelemme haastatteluista saatuja tuloksia valittujen teemojen sekä teemojen alaisten kysymysten (liite 2) mukaisessa järjestyksessä.

Haastatteluista saatujen materiaalien analysoiminen alkaa niiden litteroimisella. Litteroinnissa haastattelujen keskustelut puretaan äänitteistä teksteiksi ja tutkimuskysymykset määrittävät usein litteroinnin tarkkuuden. Tutkimuksen kannalta on hyvä päättää ajoissa, miten tarkkaan litterointi tullaan tekemään ja usein päätös perustuu kysyttävistä kysymyksistä sekä tutkimusintressistä. Valittu analyysitapa ja tutkimuskysymys ohjaavatkin, litteroidaanko koko materiaali vai riittääkö vähempi litterointi, mutta myös resurssit ja käytettävissä oleva aika vaikuttavat litteroinnin laajuuteen. (Hyvärinen, Nikander & Ruusuvuori 2017, 367–368, 373.) Tutkittavan aineiston laadullisessa sisällönanalyysissä litteroidut aineistot voidaan pirstoa pienempiin osiin käsittelyä varten ja järjestää esiin nousseiden ilmiöiden kautta uudeksi yhtenäiseksi kokonaisuudeksi tutkimuksen teemojen ja ilmiöiden mukaan. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105–111). Litteroitu aineisto myös aina anonymisoidaan, eli sen sisältö muutetaan siihen muotoon, ettei haastateltavia voi tunnistaa, jolloin esimerkiksi nimet vaihdetaan. (Hyvärinen ym. 2017, 374–375).

Aineistolähtöinen sisällönanalyysi on kolmivaiheinen prosessi. Ensimmäinen vaihe on aineiston pelkistäminen eli redusointi. Tässä vaiheessa litteroidusta aineistosta karsitaan tutkimukselle kaikki epäolennainen materiaali pois. Materiaalista etsitään tutkimustehtävään ja -kysymyksiin tarkoituksen mukaisia ilmaisuja sekä samoja teemoja, ja ilmiöitä kuvaavat ilmaisut yhdistetään ja poimitaan omiksi luokiksi teemojen alle. Tämä voi tapahtua alleviivaamalla tai käyttämällä värikoodeja eri teemojen tai samankaltaisuuksien poimimisessa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 91–92.) Teimme aineistolähtöisen sisällönanalyysin käyttäen teemmämme analyysipolkua (liite 3). Kävimme ensin huolellisesti läpi kaikki haastatteluiden litteraatiot. Sen jälkeen poimimme niistä ne nostot ja sitaatit, jotka olivat mielestämme merkittävimpiä käyttämiemme teemojen kannalta. Sitaattien poiminnassa käytimme apuna korostusvärejä. Samalla saimme karsittua pois niin sanotun turhan aineiston, joka helpotti entisestään aineiston läpikäymistä myöhemmässä vaiheessa. Poistimme aineistosta kaikki ylimääräiset keskustelut, jotka eivät olleet lainkaan oleellisia tutkimuksen tarkoituksen tai tutkimuskysymysten kannalta.

Toinen vaihe on aineiston ryhmittely eli klusterointi, jossa edellisessä vaiheessa esiin nousseet eri teemojen alaiset ilmaisut/luokat käydään tarkasti läpi. Samalla näistä ilmaisuista pyritään löytämään samankaltaisuuksia ja samoja käsitteitä, jotka sopivat haastattelukysymysten teemojen ja kysymysten alle. Samoja aiheita ja ilmiöitä kuvaavat käsitteet yhdistetään ja ryhmitellään alaluokiksi. Klusteroinnin ideana on luoda tutkimuksen tulosten perusrakenteelle pohja ja samalla tuoda esiin alustavia kuvauksia/lainauksia eri teemojen alaisisten kysymysten pohjalle. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 93.) Tässä vaiheessa kävimme huolellisesti läpi edellisessä vaiheessa poimimamme aineiston. Ryhmittelimme aineiston käyttämiemme teemojen ja haastattelukysymysten mukaan eri alaluokkiin, jolloin pääsimme niin sanotusti vertailemaan aineistoa keskenään. Aloimme ryhmittelemään alaluokkia haastatteluissa käytyjen teemojen ja haastattelukysymysten alle, etsien aineistosta yhtäläisyyksiä.

Kolmas vaihe on abstrahointi eli aineiston käsitteellistäminen. Edellä käsitelty klusterointi on osa abstrahointiprosessia. Tässä vaiheessa aineistoista erotellaan tutkimuksen kannalta oleelliset tiedot, ja näiden perusteella muodostetaan

teoreettisia käsitteitä ja tulkintoja sekä johtopäätöksiä tuloksista. Tätä kutsutaan abstrahoinniksi. Tämän seurauksena aineistosta yhdistellään käsitteitä, poimintoja ja ilmaisuja, joiden avulla pyritään saamaan vastauksia tutkimustehtävään sekä tutkimuskysymyksiin teemoiteltujen kysymysten pohjalta. Yhtenevät alaluokat yhdistetään ja muodostetaan yläluokiksi, jonka jälkeen ne kootaan pääluokiksi, ja muodostetaan kokoava käsite tutkittavasta kysymyksestä. Tässä prosessissa tutkija pyrkii rakentamaan muodostamiensa nostojen ja käsitteiden avulla kuvauksen tutkimuskohteesta, minkä kautta tutkija pystyy tekemään johtopäätöksiä tuloksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 93–94.) Jäsensimme poimimamme nostoja eri alaluokkiin, jonka jälkeen muodostimme yläluokkia haastattelujen aihealueisiin sopien ja lopulta pääluokkia teemojen alle. Pääluokkia eli pääteemoja muodostui kolme kappaletta ja näiden alle kertyi yhteensä yhdeksän yläluokkaa ja 22 alaluokkaa. Esimerkkinä tästä prosessista on taulukko 1, jossa on kuvaus yhdestä pääteeman/pääluokan alle tulleista ala- ja yläluokista, jotka nousivat esiin litteroinneista.

<p>Pääluokka/teema 1: Kokemuksia hybridimallista</p> <p>Tämä teema nousi esiin suunnitteluvaiheessa ja muodostui samalla teemahaastattelun yhdeksi pääteemaksi, jonka avulla aloitimme etsimään ala- ja yläteemoja litteroidusta aineistosta.</p>
<p>Yläluokat: 5 kappaletta</p> <p>Tämän teeman alle yläluokiksi nousivat: hybridimallin toimivuus, erot paja- ja verkkotyöskentelyssä, positiiviset kokemukset pajalla ja verkossa sekä toiminnan riittävyys.</p>
<p>Alaluokat: 9 kappaletta</p> <p>Alateemoiksi nousivat: passiivisuus, aktiivisuus, työpajatoiminnan mukavuus, toiminnan teemat, kasvatusten tapahtuva toiminta, ohjaajien merkitys, rajoitukset, verkkotoiminnan rajallisuus ja läsnä tapahtuva työpajatoiminta.</p>

Taulukko 1. Esimerkki ryhmittelystä

Tämän jälkeen teimme pohdinnan avulla johtopäätöksiä teemojen kautta nousseista tuloksista, ja tulososiossa avasimme tulokset esiinnousseiden ilmaisujen sekä suorien lainauksien avulla. Tulososio noudattaa teemahaastattelun kysymysrunгон mukaista järjestystä (liite 2). Vertasimme myös saamiamme tuloksia Sovari 2020 -mittariston tuloksiin valitsemiemme teemojen mukaisesti etsien yhtäläisyyksiä ja pohtien, miten kyseisen mittariston tulokset ovat verrattavissa haastatteluista saatuihin tuloksiin.

9 Tulokset

9.1 Kohderyhmä

Haastateltavina oli Joensuun Nuorisoverstaan asiakkaita, jotka osallistuivat haastatteluun vapaaehtoisesti. Haastateltavia nuoria oli alun perin viisi, mutta yksi haastateltava ei päässyt tulemaan paikalle haastattelupäivinä, joten päädyimme haastattelemaan neljää nuorta. Haastattelut tapahtuivat jokaisen haastateltavan kanssa erikseen ja haastattelutilanne jokaisen nuoren kanssa pyrittiin pitämään samanlaisena.

Joensuun Nuorisoverstaan asiakkaat ovat joensuulaisia, kontiolahtelaisia ja liiperiläisiä 16–28–vuotiaita työttömiä ja peruskoulun päättäneitä nuoria (Nuorisoverstas 2021b). Haastateltavien anonymiteetin suojaamiseksi heidän nimiään, sukupuoltaan tai muita tietoja ei kerätty. Haastateltavia kutsuttiin nimillä Nuori 1, Nuori 2, Nuori 3 ja Nuori 4. Tämä helpotti litteroinnin ja tulosten analysoimista.

9.2 Kokemuksia hybridimallista

Haastateltavilta tuli suurimmaksi osaksi samankaltaisia vastauksia koskien hybridimallin mukaan toteutetusta nuorisotyöstä Joensuun Nuorisoverstaalla kevään/kesän 2021 aikana. Joitain eroavaisuuksia ilmeni siitä, miten haastateltavat hybridimallin kokivat. Kaikki haastateltavat kuitenkin kokivat melkein

yksimielisesti pajalla tapahtuvan toiminnan olevan heille mieluisampi vaihtoehto, kuin verkossa tapahtuva toiminta. Näissä molemmissa menetelmissä on haastateltavien mukaan omat hyvät ja huonot puolensa, mutta miltei kaikki haastateltavat valitsisivat mieluummin paikan päällä tapahtuvan työpajatoiminnan Nuori-soverstaalla.

Verkossa tapahtuvasta toiminnasta nousi samoja negatiivissävytteisiä huomioita miltei jokaiselta haastateltavalta, kun kysyimme heiltä haastattelussa, mikä hybridimallissa ei toimi. Eniten haastateltavia selvästi harmitti verkossa tapahtuvan työpajatoiminnan passiivisuus.

No ehkä se et se on aika passiivista. Siellä vaan pitää istua ja kuunnella suurin osa ajasta. (Nuori 2)

No siis siellä ei oo hirveesti aktiivisia osallistujia nuorten osalta, että tuota se on vähän niinku huonoa että tuota se on aika niinku hiljasta meininkiä siellä, porukka ei juttele eikä osallistu siihen että tuota se on miinuspuoli (Nuori 3)

Haastatteluissa tuli esille selvästi Discordissa tapahtuvan toiminnan aktiivisuuden puute nuorten osalta. Haastateltavat kokivat, että toiminta on pääosin hyvin passiivista, etenkin osallistujien osalta, ja pääpaino on etäpäivien osalta suurimmassa määrin vain kuuntelussa. Haastateltavat kokivat, että moni nuori ei osallistu riittävästi toimintaan ja on paikalla vain ”nimellisesti”, koska osallistujien nimi näkyy Discord-sovelluksessa sen hetkisissä käyttäjissä. Haastateltavat uskoivat myös, että moni osallistuja ei ole oikeasti edes paikalla tai kuuntele mitään etäpäivänä keskustellaan. Ketään ei virallisesti aktiivisesti kannusteta olemaan aktiivinen tai osallistumaan, ellei ole aivan pakko, tai ellei toiminta sitä vaadi.

...tavallaan mulla tulee paha mieli toisten puolesta, kun se menee tavallaan hukkaan se heidän työ et tavallaan se osallistumattomuus ja se että niinku siellä voi niin sanotusti vetelehtiä vaikka pitäis niinku olla läsnä. Se mua ärsyttää, mut se ei oo nyt niinkään pajasta kiinni vaan muitten semmosesta asenteesta. (Nuori 2)

Haastatteluista nousi esille myös hyviä kokemuksia verkossa tapahtuvasta työpajatoiminnasta. Osa haastateltavista koki, että etäpäivinä järjestettävien

Discord-pajojen erilaiset teemat ja vierailevat luennoitsijat olivat positiivisia aktiviteetteja etäpäivissä.

No justiisa ne monipuoliset teemat mitä siellä aina ollaan käyty läpi ja toilleensa, ja sitten siellä siis voisko sanoa vierailevia luennoitsijoita niin sanotusti että tuota se on niinku ollu ja siinäpä se oikeestaan on että ne erilaiset jutut siellä on ollu ihan jees.. (Nuori 3)

Myös erilaiset pelit ja yhteistekeminen olivat haastateltavien mielestä positiivista etäpäivissä. Monia pelejä pelattiin myös ryhmissä ja näin saatiin aikaan kanssakäymistä muiden nuorten kanssa, joka oli selvästi positiivista haastateltavien mielestä. Myös kiinnostavat aiheet ja niistä keskustelu toivat positiivisia kokemuksia nuorille etäpäivissä.

Esim oli kiva, kun meillä oli bingo järjestetty etänä silloin juhannuksen kunniaksi. Sitten on ollu niinku semmosia tosi mukavia aiheita niinkun esim mikä se on se sana, siis niinku tämmösestä itsetuntemuksesta ja miten toimitaan muitten ihmisten kaa ja niinku ihmissuhteiden rakentamisesta ja semmosta, et on nähty vaivaa siinä, ni mie oon ainaki tykänny niistä tosi paljon ja ainaki on saanu hyviä keskusteluja, jos oikeesti jengi on lähtenyki siihen mukaan. Semmosesta mie oon tykänny. (Nuori 4)

Kiinnostavat aiheet ja mielekäs tekeminen selvästikin aktivoi nuoria myös osallistumaan muutenkin, kuin vain olemalla läsnä etäpäivien aikana. Monella nuorella on usein haasteita sosiaalisissa taidoissa ja monelle voi olla helpompaa ja vapaampaa keskustella asioista etänä verkon välityksellä myös tuntemattomien kanssa, kuin kasvotusten. Haastattelujen aikana kävi ilmi, että kaikki haastateltavat kuitenkin haluaisivat olla ohjaustilanteissa mieluummin kasvotusten Nuorisoverstaalla, kuin verkossa, vaikka kasvotusten tapahtuva keskustelu voikin olla välillä haastavampaa. Keskustellessa kasvokkain nuoret kuitenkin tunsivat, että heitä kuunnellaan ja kuuntelija on tuolloin aidosti läsnä.

Läsnä tapahtuva pajatyöskentely Nuorisoverstaan tiloissa oli selvästi haastateltavista mieluista. Oli positiivista kuulla haastateltavilta, kuinka paljon he nauttivat olostaan Nuorisoverstaalla ja siellä olevilla eri työpajoilla. He tunsivat

verstaalla tapahtuvasta työpajatoiminnasta olevan heille aidosti hyötyä, ja että toiminta on oikeasti heitä varten. Melkein jokainen haastateltava nuori koki Nuorisoverstaan ohjaajat, tilat ja sen toiminnan hyväksi verstaalla läsnä tapahtuvassa toiminnassa. Moni heistä tunsivat myös olonsa tervetulleeksi ja turvalliseksi tullessaan työpajalle.

No siis mie nautin täällä paikalla olostani. Siis täällä on niin hyvä työilmapiiri ja niinku aivan ihanat ohjaajat, ja oon saanu tosi ison projektin itelle silleen et saan oikeesti haastaa itteeni, niinkun ylittää itseeni. Sit on tosi semmosta kannustavaa ilmapiiriä et on aina mukava tulla töihin ja tietää, et jos on huonompi päivä tai kipuja tai muuta ni tietää, että ei tarvihe tehdä niinku pakolla ja stressata sitä vaan se on oikeesti ollu niinku silleen, että voi mennä sen oman olon mukaan. Täällä myös kuunnellaan et täällä oikeesti sit niinku saa myös vähä semmosta henkistäkin tukea jos on niinku vaikeeta. (Nuori 1)

Nuorten työpajatoiminnan yksi tarkoitus onkin nuorisolain 1285/2016 13 § mukaan parantaa nuoren elämönhallintataitoja, edistää heidän osallisuuttaan yhteiskuntaan, itsenäistymistä ja kasvua sekä auttaa heidän valmiuksiansa elämässä monella osa-alueella. Siksi työpajatoiminta ja ohjaajien työ on todella merkittävää nuorille ja tämä tuli selvästi näkyviin haastatteluissa.

Pajatyöskentely paikan päällä nähtiin pääosin toiminnaltaan positiivisena ja toimivana, mutta myös joitain negatiivisia näkemyksiä nousi esiin haastatteluissa. Enemmänkin esiin nousi sellaisia asioita, jotka ärsyttävät, eikä niinkään mikä ei täysin toimisi tai mikä olisi huonoa. Joillain haastateltavista oli esimerkiksi eri näkemyksiä Nuorisoverstaalla olevista muista nuorista ja heidän toimintatavoistaan.

No siis enemmän minuu ehkä niinku ärsyttää jotkut ihmiset täällä ja semmonen niinku, et tullaan töihin ja läträtään puheleminen niinku koko päivä ja ei kiinnosta niinku muitten kaa mikää, eikä tervehitä ees takas ja semmonen niinku muitten huono käytös. Mut ite niinku paikassa en silleen oo kokenu. Ei ainaakaan nyt tuu mieleen mitään semmosta, mikä ois jääny pahasti mieleen niinku ärsyttämään tai muuta. (Nuori 3)

Poikkeusolojen takia pajatyöskentely paikan päällä on myös joutunut enimmäishenkilömäärien ja rajoitusten takia soveltamaan entisiä käytäntöjään sekä toimintatapojaan, ja tämä nousi myös esille haastatteluissa. Haastateltavat kokivat olevansa hieman eristyksissä omilla pajoillaan, ja eivät oikein tunteneet muita nuoria tai henkilökuntaa. Nuoret eivät olleet paljoa tekemisissä toistensa tai muiden ohjaajien kanssa omien työpajojensa ulkopuolella. Myös kahteen päivään rajoitetut pajapäivät, koettiin haastatteluissa harmillisena asiana. Moni nuori olisi halunnut olla useampana päivänä työpajatoiminnassa, jotkut jopa kaikkina viitenä päivänä viikossa. Silti myös tämänhetkiseen toimintamalliin oli tiin tyytyväisiä.

No nythän on ollu silleen, et kaks päivää pajalla ja yks päivä verkossa ni se on oikeestaan ollu ihan mukava käytäntö (Nuori 2).

Miusta tuntuu, että miulla niinku näistä kahesta toimis paremmin se, et oltas täällä kokoaikasesti kun se, että oltas verkossa kokoaikasesti, koska mie oon täysin onneton kaiken teknologian kanssa. Mutta tuota kyllä tää hybridimalli on silleen ollu kiva (Nuori 3).

9.3 Nuorisotyön lähestymistapoja

Haastateltavien mielestä on tärkeää, että heitä osallistetaan mukana erilaisiin toimintoihin ja tehtäviin, joita Nuorisoverstaalla on tarjolla. Tällaisia ovat esimerkiksi pajatyöskentely, erilaiset työtehtävät, tilausten valmistaminen ja esimerkiksi ruoanlaitto keittiöpajalla. Paikan päällä verstaalla tämä selvästi toteutuu paremmin, kuin verkossa tapahtuvassa työskentelyssä. Haastatteluissa nousi esille, että verkossa monesta nuoresta tuntuu, kuin siellä tapahtuva toiminta olisi vain kuuntelua ja pienimuotoista keskustelua. Nuorten mielestä olisi mielekkäämpää, jos myös verkossa olisi enemmän toimintaa, joka osallistaisi nuoria tekemään yhdessä jotain. Tällaisiakin kertoja etäpäivissä on ollut, mutta haastateltavien mukaan kuitenkin liian vähän.

Tuntuu, että niinku vois olla ehkä parempi, jos niinku jotenki otettais enemmän mukaan (Nuori 1).

Työpajatoiminnassa paikan päällä kaikki haastateltavat kuitenkin kokevat tulevansa kuulluksi ja kohdatuksi. Haastatteluissa tuli selväksi, että Nuorisovers- taan ohjaajien, työpajojen ja palvelujen tarjonta selvästi saavuttaa nuorten tar- peet ja toiminta on heitä varten. Useampi haastateltava koki myös, että oma oh- jaaja on selvästi tukemassa heidän hyvinvointiaan ja ajamassa heidän asioi- taan, eikä palvelussa oleminen tunnu pakonomaiselta tai hankalalta.

Siis tää on ollu niin sanotusti niinku toinen koti, että tuota täällä on tosi hyvä meininki ja kaikki saapi olla semmosia niinku ne haluaa ja kaikkia kuunnellaan (Nuori 3).

Työntekijöihin, etenkin omaan ohjaajaan, on myös haastateltavien mukaan helppoa lähestyä ja heiltä saa usein kannustusta, apua ja tukea asiaan kuin asi- aan. Nuorten ongelmista ollaan aidosti kiinnostuneita, nuoria kuunnellaan ja hei- dät otetaan vakavasti. Kynnys mennä kysymään apua tai neuvoa on myös haastattelujen perusteella todella matala. Verkossa tapahtuvassa toiminnassa on kuitenkin suurempi kynnys ottaa asioita esille. Tämä johtuu siitä, että paikalla on usein samaan aikaan myös muita nuoria. Haastateltavat myös kokivat, että verkossa ohjaajien on monen nuoren kohdalla hieman kuin ”kaivettava” kom- mentteja ja näkökulmia esimerkiksi sen päivän teemaan liittyviin asioihin.

...niinku sanoin tuossa aiemmin, että porukka ei oo aktiivista, että tuota siellä aina keskustelee muutamat henkilöt ja siellä joudutaan vähän niinku tavallaan kaivamaan nuorista esille kommenttia ja näkökulmia ja tuommosta että tuota se on aika haasteellista ylipäättään verkossa aktivointi, että tuota kaikki vaan istuu hiljaa... (Nuori 1)

Yhteisöllisyyden ja joukkoon kuulumisen tunne verkkotyöskentelyssä tuntuukin jäävän kaikkien haastattelujen perusteella heikolle tasolle. Pajalla tämä selvästi toimii paremmin. Siellä ohjaajat saavat myös paljon paremmin kontaktia nuoriin, ja sama toimii myös toisin päin. Haastattelussa nousi esille esimerkiksi ahdis- tuksen tunne tilanteissa, jossa pitäisi alkaa puhua omista asioista muiden kuul- len, vaikka se tapahtuisikin verkon välityksellä. Moni keskustelisikin näistä asi- oista kasvotusten kahden kesken oman ohjaajansa kanssa. Verkkopajatyösken- telyssä ei siis tunnu haastattelujen pohjalta nousevan paljoa yhteisöllisyyden tai

osallisuuden tunnetta, muuta kuin vain harvoina päivinä, kun ohjelmassa on jotain hieman erikoisempaa ja kiinnostavampaa.

Kohdatuksi tulemisen tunne nuorten osalta tulee myös positiivisemmin näkyviin paikan päällä tapahtuvassa toiminnassa, kuin verkossa. Verkossa tapahtuva toiminta mielletään helposti haastavammaksi, kuin pajaröskentely omalla ”tutulla” pajalla. Joskus etäkeskiviikkoina on kuitenkin tehty myös muutakin ohjelmaa, kuin vain Discord-alustalla tapahtuvaa. Näissä tilanteissa yhteisöllisyyttä ja porukkaan kuulumisen tunnetta on syntynyt helpommin. Tämä kuitenkin taas osoittaa haastateltavien mielestä sen, että verkossa osallistavaa toimintaa ei saa yhtä helposti aikaiseksi. Tämä voi edesauttaa nuorten riskiä syrjäytyä yhteiskunnasta ja heidän jäämistään yhteisön ulkopuolelle, joka voi heijastua myös läsnä tapahtuvaan työpajatoimintaan.

Nuorisoverstaalla nuoret tulevat keskustelleeksi muiden nuorten kanssa enemmän kuin verkossa, ja tuntevat enemmän yhteisöllisyyttä. Ongelmaksi moni kuitenkin koki sen, että keskustelut muiden nuorten ja ohjaajien kanssa tapahtuvat vain pienissä piireissä oman työpajan sisällä. Nuoret myös ymmärtävät, että ihmisiä on erilaisia ja monilla voi olla erilaisia haasteita ja ongelmia, jotka myös vaikuttavat siihen, miksi toiseen ei vaikka saisikaan kontaktia. Vaikka verkossa kaikki nuoret eri päiviltä ja eri pajoilta ovat samaan aikaan paikalla, ei siellä kuitenkaan synny miltei lainkaan uusia tuttavuuksia, tai keskustelua uusien ihmisten kanssa.

Yhdelle haastateltavalle kumpikaan vaihtoehto, pajalla tai päätteellä, työskennellä ja kohdata muita sekä toimia toisten kanssa, ei ollut luontevaa tai mukavaa. Haastateltava kertoi, että hänellä on haasteellista toimia sosiaalisissa tilanteissa, mutta jos hänen täytyisi valita pajalla ja verkossa tapahtuvan työpajatoiminnan väliltä, hän valitsisi Nuorisoverstaalla tapahtuvan työpajatoiminnan.

...kuitenki paikan päällä, koska vaikka mulla on paha tapa lukee ihmisistä tämmösiä niinku.. Se silti jotenki rauhoittaa minua niinku nähdä toinen ihminen ja just silleen... (Nuori 1)

9.4 Kehittämissideoita

Kysyimme nuorilta, onko heille tullut mieleen mitään kehittämissideoita hybridimallin toimivuuden parantamiseksi. Erään haastateltavan mielestä olisi hyvä, jos verkossa tapahtuvassa toiminnassa mukana olevilla webkamerat olisivat enemmän päällä, jotta olisi helpompaa todentaa, että toisessa päässä oikeasti on myös toinen ihminen. Toiveena oli myös, että saataisiin enemmän ohjelmaa verkkoon, jossa osallistujien olisi pakko olla läsnä. Näin ollen olisi mahdollista saada enemmän yhteistä tekemistä ja toimintaa, joka aktivoi nuoria. Haastateltava kuitenkin totesi, että on varmasti haastavaa kuitenkin järjestää sopivaa tekemistä kaikille, josta kaikki innostuisivat, mutta toivoisi silti enemmän yhteisöllisyyttä ja yhteistä tekemistä verkkopäiviin.

siis en mie tiiä, tietysti kaikkia nuoriahan pitäs saada aktivoitua netissä siis jollain tavalla. Mutta sitä mie en niinku tiiä et mitenkä, koska vaikka esitellään paljon kysymyksiä ja tuolleensa, niin ei siellä oikein kukaan vastaa mitään, et en kyllä osaa sano.. (Nuori 3)

Nuorisoverstaan tiloissa tapahtuvaan toimintaan nuoret olivat pääsääntöisesti kuitenkin todella tyytyväisiä ja heidän mielestään tämänhetkinen tapa työskennellä on pääosin hyvä ja toimiva. Toivomus olisi kuitenkin saada enemmän yhteistä tekemistä myös muiden nuorten kanssa, etenkin niiden nuorten kanssa, jotka työskentelevät muilla pajoilla. Ehdotuksena tuli esimerkiksi yhteisten teemapäivien, retkien ja muiden vastaavien järjestäminen, johon osallistuisi kaikki nuoret verstaalta. Tämä on kuitenkin hankala järjestää näin poikkeusolojen aikana. Oman ohjaajan merkitys nousi kaikkien vastanneiden kohdalla positiivisena. Haastateltavien mukaan olisi myös mukavaa, jos he pääsisivät tutustumaan paremmin myös muihinkin ohjaajiin, eikä ainoastaan vain heidän omaan ohjaajaansa tai pajanvetäjään. Monelle haastatelluista nuorista muut ohjaajat tuntuivat hieman etäisiltä, vaikka he ovat saattaneet tulla jonkin verran tutuiksi verkossa tapahtuvissa etäpäivissä.

Mie veikkaan, että muidenkin pajojen ohjaajat olis mukavia miulle jos tuntisin heitä paremmin, enkä vaan olis tavannut heitä muutamaa kertaa... (Nuori 2)

Sitten tota negatiivisia juttuja vähä just se, et ne pajat on niin erillään et niinku joo, ne on eri pajoja mutta niinku se, et ne on niin erillään, et mie voin sanoa et mie en ole edes tavannu joi-tain ihmisiä, jotka on niinku toisella pajalla (Nuori 3)

Hybridimallissa Nuorisoverstaan etäpäivät on toteutettu Discord-ympäristössä ja kysyimme haastatteluissa nuorilta, miten he ovat omaksuneet Discordin käytön, ja olisiko sen käytössä heidän mielestään kehittämisen varaa. Kaikille haastatel-taville Discord oli jo entuudestaan tuttu, toisille enemmän ja toisille vähemmän. Discordin käyttö onkin suosituinta juuri nuorten keskuudessa, sillä sen kautta striimataan, pelataan ja keskustellaan peleistä paljon nykyaikana. Kysyes-sämme, miten verkkotoiminta on Discordin avulla toiminut, olivat vastaukset mil-tei kokonaan positiivisia kaikilta haastateltavilta.

Miun mielestä se on. Mie käytän sitä niinku vapaa-ajalla muu-tenki ni se on ihan hyvä (Nuori 1)

Miun mielestä tää Discord on toiminu tosi hyvin. Joskus on ollu ongelmia silleen, että ei kuulu ääni. Mutta tuota hyvin satunnai-set mikrofiongelmat on ehkä niinkun ainut mikä on silleen niinku oikeesti siellä Discordissa silleen et..(Nuori 2)

Negatiivisina asioina Discordista eniten nousi esille sen tuomat tekniset ongel-mat. Esittäjillä ja osallistujilla Discordissa on nuorten mukaan ongelmia etenkin äänen kuuluvuuden kanssa, kun mikrofoni ei ole päällä tai äännet eivät kuulu. Tämä vie taas aikaa ja motivaatiota seurata siellä tapahtuvaa toimintaa. Nämä ovat kuitenkin sinänsä harvinaisia ongelmia, että ne eivät ole nuorten mielestä esteenä Discordin käytölle. Kukaan vastanneista ei osannut sanoa muita mah-dollisia alustoja tai keinoja, joilla etäpäivät hybridimallissa olisi kannattava to-teuttaa. Heidän mielestään Discord oli aivan toimiva vaihtoehto kokonaisuudes-saan.

Annoimme lopussa kaikille haastateltaville mahdollisuuden kertoa yleisesti ko-kemuksia hybridimallista ja Nuorisoverstaan toiminnasta poikkeusolojen aikana. Saamamme palaute oli kaikkien vastausten osalta erittäin positiivista. Monelle tämä palvelu ja sen toteuttamat toiminnat ovat olleet suuri voimavara ja apu hei-dän erilaisiin elämäntilanteisiinsa. Nuorten mielestä palvelu on tuonut heidän

arkeensa paljon sisältöä ja apua. Heidän mielestään tällaisia palveluita pitäisi olla nuorille tarjolla enemmän. Esiin nousi myös kiitollisuus omia ohjaajia kohtaan ja oman ohjaajan tärkeys palvelun aikana. Osaa haastateltavaa myös harmitti, kun heidän asiakkuutensa aikanaan päättyi, vaikka tarkoitus onkin mennä elämässä eteenpäin pienen tuen saattelemana.

Et enemmänki sais olla miun mielestä tämmöstä toimintaa ja tän tylisiä paikkoja, et varmasti on monille niinku apua. Miun mielestä tää on erittäin hyvä systeemi etenki mielenterveys ja niinku fyysisistä sairauksista kärsiville silleen, et ompa se välietappi tai sit ihan semmosta, että niinku pitää saada jotain arkeen tai kuntoutua tai muuta, ni se on miusta tosi hyvä varmasti (Nuori 4)

Minä tykkään tästä paikasta ja tää on ollut mulle monia vuosia tosi tärkeä turvapaikka ja niinku mitä ite muistelen, kun ekaa kertaa tulin tänne, ni mie olin ihteni kaa ihan tosi hukassa ja siis mie en ois varmaan niinku tähän pisteeseen ees päässy ilman esim miun omaa ohjaajaa (Nuori 3)

9.5 Sovari-vaikutusmittari 2020

Saimme käyttöömme Joensuun Nuorisoverstaan Sovari-vaikutusmittarin 2020-tulokset työpajatoiminnasta vertailukohdaksi haastatteluista saamiimme tuloksiin. Sovari 2020 -vaikutusmittarin tulokset ovat vertailukelpoisia osaltaan haastattelujen tuloksiin, mutta koska hybridimallin mukaan toteutettua työpajatoimintaa ei ollut vielä 2020 samassa muodossa toteutettu kuin mitä vuoden 2021 aikana, ovat jotkin tulokset mittaristosta vajavaisia ajatellen haastattelujen tuloksia.

Haastatteluista nousi selvästi esiin se, että esimerkiksi yhteisöllisyys ja osallisuus oli paljon vahvempaa paikan päällä tapahtuvassa työpajatoiminnassa. Sama näkyy myös Sovari-mittarin tuloksissa edelliseltä vuodelta, jolloin kaikkien kyselyyn vastanneiden keskiarvo oli 4,5, asteikolla 1–5 kysyttäessä, miten he näkisivät osallisuuden ja yhteisöllisyyden toteutuneen työpajatoiminnassa.

Sosiaalinen vahvistuminen oli myös vuoden 2020 mittariston mukaan parantunut kyselyyn vastanneilla todella selvästi. 61:stä vastanneesta 97 % oli vastannut, että sosiaalinen vahvistuminen oli parantunut jonkin verran tai ainakin yhdellä osa-alueella. Tämän saman voi todeta myös haastattelujen kautta saamista tuloksista etenkin, kun ajattelee ohjaajien merkitystä nuorille. Haastatteluissa nousi esiin heidän sosiaalisten tilanteiden sekä muiden asioiden parantuminen palvelussa ollessaan. Tätä tukevat myös Sovarin tuloksissa vastanneiden arviot tuen saannista Joensuun Nuorisoverstaalla. Esimerkiksi 33 % vastanneista kokivat saaneensa melko hyvin tukea elämänhallintaan, kun taas erittäin hyvin tukea kokivat saaneensa 59 % vastanneista. Tämä osoittaa selvästi saman, kuin mitä haastatteluissa tuli esille palvelun tehokkuudesta ja sen mielekkyydestä asiakkaiden osalta.

Myös ohjaajien tärkeys nousi selvästi esiin mittaristosta. Kysyttäessä luottamuksen toteutumista ohjaajien kanssa, 78 % vastanneista totesi olevansa täysin samaa mieltä, 22 % oli jokseenkin samaa mieltä. Sama näkyy selvästi haastateltujen aineistoista nousseista vastauksista ja kommentteista ohjaajien tärkeyteen.

Poikkeusolojen vaikutus kuitenkin näkyy joiltain osilta myös Sovari-mittariston käytössä. Covid-19-epidemian aiheuttamat rajoitukset ja erityisjärjestelyt näkyivät nuorten vastauksissa, kun kyselyssä pyydettiin vastaamaan omin sanoin, mitä huonoja puolia työpajassa on ollut. Samoja aiheita ja huomioita nousi esiin myös haastatteluissa.

Harmittanut on vain koronan aiheuttamat rajoitukset; valinnan vapaus esim. työpajojen vaihteluun eri päivinä, jonka sijaan pyydyttävä yhdellä samalla pajalla. Ei siis verstaan syytä. (Sovari vastaus)

Pääosin Sovari-mittariston- ja haastattelujen tulokset antoivat samanlaisia tuloksia nuorten ajatuksista Nuorisoverstaan toiminnasta myös poikkeusolojen aikana. Etäpäivien ja hybridimallin osalta, ei pysty sanomaan suoraan, olivatko tulokset näiden kahden eri materiaalien kautta samoja, sillä aikaväli ja toiminta oli eri.

10 Pohdinta

10.1 Johtopäätökset

Nuorisoverstaan työpajatoiminta ja nuorisotyö on selvästi tärkeää nuorille, joilla on tarvetta kyseisille palveluille. Palvelujen piiriin tulemisen syitä ovat usein haastava elämäntilanne, tietämättömyys tulevaisuudesta ja muut mahdolliset haasteet elämässä. Onkin tärkeää, että Joensuun Nuorisoverstaan kaltainen palvelu on käytössä myös poikkeusolojen aikana.

Poikkeusolot ovat tuoneet uusia haasteita kaikille miltei jokaisella sektorilla yhteiskunnassamme, ja sama näkyy myös nuorisotyössä. On jouduttu pikaisesti tekemään suuriakin muutoksia ja soveltamaan jo toimivia käytäntöjä uusissa ympäristöissä. Digitalisaatio on ottanut suuria harppauksia eteenpäin viimeisillä vuosikymmenillä ja se on tuonut omia haasteitaan, mutta myös avannut uusia ovia palvelujen piiriin. Joensuun Nuorisoverstas joutui sulkemaan ovensa asiakkailtaan vuoden 2020 aikana ja siirtämään kaiken toimintansa verkkoon todella nopealla aikataululla. Tämä on ollut haastavaa niin nuorille, kuin myös varmasti työntekijöillekin. Nuorisoverstas kuitenkin pystyi jatkamaan toimintaansa verkossa pahimpana korona-aikana ja alkuvuodesta 2021 hybridimallin muodossa. Uusia toimintamalleja ja -ympäristöjä luotiin verkkoon Discord alustalle, ja toiminta pystyi taas jatkumaan.

Poikkeusolot varmasti lisäävät nuorten riskiä syrjäytyä, ja jäädä yhteiskunnan ulkopuolelle usein kotiin omiin oloihinsa. Tätä kautta monelle nuorelle on vaara jäädä paikoilleen elämässä, vailla tietä mihin suuntaan lähteä, on se sitten koulu, työelämä tai muut valinnat. Covid-19-epidemian takia moni nuorille suunnattu palvelu on jouduttu sulkemaan ainakin väliaikaisesti, ja tämä on varmasti vaikuttanut monen nuoren elämään. Onkin hienoa, että syrjäytymisen ja muiden uhkakuvien ehkäisemiseksi palvelut, kuten Joensuun Nuorisoverstas, on pystynyt hybridimallin ja verkkoverstaiden avulla tarjoamaan nuorille mahdollisuuden osallistua palveluiden piiriin. Tämä on varmasti ollut, aivan kuten

haastatteluissakin kävi ilmi, pelastus monelle vaikeiden asioiden keskellä. Näin ollen nuorille on ollut palvelu, josta on voinut saada apua poikkeusolojen keskelläkin.

Haastatteluista nousi esiin Nuorisoverstaan tärkeys poikkeusolojen aikana. Hybridimallin avulla nuoret pääsivät osallistumaan paikan päällä ja etänä työpajojen toimintoihin. Haastattelujen perusteella, samoin kuin Sovari-mittariston tuloksista, on helppo huomata, kuinka tärkeää tämä oli nuorille. Toiminta pajoilla antoi nuorille apua arkeen ja haasteisiin monelta suunnalta. Tämä ei olisi onnistunut ilman ohjaajia ja nuorisotyöntekijöitä. Kuten haastattelut antoivat ymmärtää, oman ohjaajan tärkeys oli todella suuri nuorten asiakkuudessa Nuorisoverstaalla. Ohjaajilta he saivat apua ja tukea niin isoissa kuin pienissäkin asioissa, joissa ohjaajat auttoivat nuoria ja veivät heidän asioitaan eteenpäin.

Tutkimustulosten kautta näyttää siltä, että työpajatoiminta oli juuri sitä, mitä nuoret kaipasivat. Vaikka verkossa tapahtuvassa toiminnassa ei päässyt samoihin tuloksiin muun muassa sosiaalisen vahvistamisen, yhteisöllisyyden tunteen tai osallistamisen kanssa kuin pajalla tapahtuvassa toiminnassa, oli se silti toimiva ratkaisu näinä poikkeuksellisina aikoina. Täytyy kuitenkin muistaa, että haastatteluotanta oli pieni verrattuna kaikkiin asiakkaisiin, mitä Nuorisoverstaan palveluissa on ollut ja haastatteluista saadut tulokset olisivat voineet muuttua suuremmalla otannalla. Haastatteluihin osallistuneet nuoret tulivat mukaan vapaaehtoisesti, ja pistääkin miettimään, olisivatko vastaukset ja tulokset kysymyksiin olleet samat, jos mukaan olisi tullut niitä nuoria, jotka eivät halunneet osallistua. Vertaamalla kuitenkin tuloksia Sovari-mittariston tuloksiin, missä vastaajia oli vuoden 2021 kyselyssä 61, tulokset puhuvat kyllä onnistuneen työpajatoiminnan puolesta sekä nuorten tyytyväisyydestä heille tarjottuun palveluun. Mielestämme oli erityisen hienoa kuulla haastatteluiden aikana nuorilta heidän omia mietteitään Nuorisoverstaan toiminnasta ja siitä, miten tärkeää tämän kaltainen palvelu heille on.

10.2 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksessa on arvioitava sen luotettavuutta. Laadullisen tutkimuksen piiristä löytyy erilaisia käsityksiä kysymyksistä, jotka liittyvät tutkimuksen luotettavuuteen. On aiheellista pohtia myös sitä, onko laadullisen tutkimuksen piirissä yhteisiä käsityksiä liittyen tutkimuksen luotettavuuteen. Tutkimusmenetelmien luotettavuutta käsitellään metodikirjallisuudessa yleensä validiteetilla ja reliabiliteetilla. Validiteetti tarkoittaa, että tutkimuksessa on tutkittu sitä, mitä on luvattu. Reliabiliteetilla tarkoitetaan sen sijaan tutkimustulosten toistettavuutta. Laadullisten tutkimusten kohdalla näiden edellä mainittujen käsitteiden käyttöä on kritisoitu, koska käsitteinä niiden ala vastaa lähinnä vain määrällisen tutkimuksen tarpeita. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 118–119.)

Haastatteluun, kuten muidenkin menetelmien käyttöön, liittyy joitain haasteita ja rajoitteita. Esimerkiksi erilaisten arvojen, käsitysten, uskomusten tai merkitysten tutkiminen on haasteellista. Haastattelijalta edellytetään haastattelutilanteessa sekä taitoa että kokemusta. Haastattelun avulla ei ole mahdollista selvittää itse asiaa tai ilmiötä, vaan sen avulla voidaan saada ainoastaan selville haastateltavan rekonstruoimia käsityksiä. (Juuti & Puusa 2020, 103.)

Ihmisiin kohdistuvan tutkimuksen eettinen perusta muodostuu ihmisoikeuksista. Tutkittavien suoja koostuu siitä, että tutkijan on selvitettävä tutkimukseen osallistuvien tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja mahdolliset riskit tutkittavalle ymmärrettävästi. Lisäksi tutkittavien suojaan kuuluu myös tutkimukseen osallistuvien vapaaehtoinen suostumus, jolloin heillä on oikeus kieltäytyä osallistumisesta tutkimukseen, keskeyttää heidän osallistumisensa milloin tahansa tutkimuksen aikana, oikeus kieltää jälkikäteen käyttämästä heitä koskevan aineiston käyttöä tutkimusaineistona ja oikeus tietää nämä oikeudet. Osallistujan antaessaan suostumuksensa, tutkijan on varmistettava, että osallistuja tietää mistä tutkimuksessa on kyse. Tutkijan on myös turvattava osallistujien hyvinvoinnin ja oikeuksien turvaaminen, jolloin hänen on asetettava tutkittavien hyvinvointi kaiken edelle ja huomioitava mahdolliset ongelmat etukäteen. Tutkijan on myös huolehdittava siitä, että tutkimustiedot ovat luottamuksellisia, jolloin niitä ei luovuteta ulkopuolisille eikä niitä käytetä muuhun kuin luvattuun tarkoitukseen. Lisäksi on

taattava osallistujien nimettömyys. Ennen kaikkea tutkijan on noudatettava lupamia sopimuksia. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 116.) Ennen haastattelua teimme haastateltaville nuorille selväksi sen, että heidän osallistumisensa haastatteluun on täysin vapaaehtoista. Kerroimme heille myös selkeästi, miksi haastattelu tehtiin ja miten haastatteluista saatua aineistoa tulnaisiin hyödyntämään. Haastateltaville annetuissa saatekirjeissä mainittiin myös tutkimuksemme tarkoitus ja tavoite. Kerroimme saatekirjeessä myös siitä, että osallistuminen haastatteluun on täysin vapaaehtoista, heidän henkilöllisyytensä pysyy salattuna ja haastatteluiden äänitteet tulnaisiin poistamaan heti raportoinnin jälkeen. Kertasimme nämä edellä mainitut asiat myös ennen varsinaisia haastatteluita jokaisen nuoren kohdalla.

Luottamus on tärkeää haastattelutilanteessa, jolloin tutkijan tulisi kyetä luomaan luottamuksellinen ilmapiiri, mutta myös motivoimaan haastateltavaa osallistumaan täysipainoisesti haastattelutilanteeseen. On tärkeää, että tutkija puhuu yhteistä kieltä tutkittavan kanssa. Olipa hänen käyttämänsä haastattelumetodi mikä tahansa, haastattelutilanteen ei tulisi olla mekaaninen. Tutkijan on otettava huomioon, että tutkittava voi mahdollisesti jännittää haastattelutilannetta tai talleiden käyttöä. Tutkijan on hyvä myös tiedostaa se, että tietyistä aihepiireistä keskusteltaessa ihmisillä on taipumus antaa niin sanottuja sosiaalisesti hyväksytyjä vastauksia, jotka noudattavat niin sanottujen yleisesti hyväksytyjen vastausten linjaa. (Juuti & Puusa 2020, 103.) Valmistauduimme haastatteluihin etukäteen käymällä haastattelukysymykset läpi. Pyrimme luomaan itse haastattelutilanteissa avoimen, rennon ja luottamuksellisen ilmapiirin, jotta nuoren oli helppompaa vastata esittämiimme kysymyksiin. Painotimme haastattelutilanteen alussa nuorelle sitä, että kyseessä ei ollut virallinen niin sanottu kuulustelutilanne, vaan hän saisi kertoa rauhassa omin sanoin aiheeseemme liittyviä asioita ja omia kokemuksiaan. Kerroimme haastateltaville myös ääninauhureiden käytöstä sekä siitä, että äänitteet tulnaisiin poistamaan heti litteroinnin jälkeen puhelimen tiedostoista.

Teemahaastatteluna tehtävästä haastattelusta tulee paljon aineistoa, joka on hyvä litteroida niin pian kuin mahdollista, usein jo haastattelun aikana. Haastatteluaineistoin luotettavuuteen vaikuttaa myös litteroinnin laatu ja on hyvä

tallentaa/äänittää/nauhoittaa haastattelut, jotta haastattelun aineistoa on mahdollista koota ja litteroida tarkemmin. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 185.) Toinen meistä teki muistiinpanoja jo haastatteluiden aikana. Kerroimme tästä haastatteluille etukäteen, että he eivät olisi kummastelleet sitä, mitä haastatteluiden aikana kirjoitetaan. Äänitteet mahdollistivat haastatteluiden litteroinnin, jonka teimme sanatarkasti. Litteroinnin päätyttyä äänitteet tuhottiin. Mikäli emme olisi käyttäneet ääninauhuria haastatteluiden äänittämiseen, olisi litterointi ollut mahdotonta. Haastatteluiden aikana tehdyt muistiinpanot helpottivat haastatteluiden purkamista, mutta ne eivät olisi yksinään riittäneet aineiston litteroimiseen. Litterointi oli aikaa vievä ja melko työläs prosessi, sillä litteroitua materiaalia muodostui runsaasti.

Teemahaastattelu tuntui meidän mielestämme toimivimmalta ratkaisulta lähteä työstämään tätä tutkimusta haastattelujen kautta. Pohdimme myös lomakehaastattelua suuremmalla otannalla, mutta koska aihe, tutkimuskysymykset ja teemat olivat suhteellisen laajoja, oli selvästi luontevampaa mennä puolistrukturoidulla haastattelulla pienemmän otannan kanssa yksilöhaastatteluina. Tätä kautta oli helpompaa myös nuorelle vastata kysymyksiin keskustelemalla aiheista, toisin kuin vaikka rasti ruutuun lomake vastausten muodossa tai ryhmähaastattelussa. Pohdimme tätä suunnitteluvaiheessa yhdessä myös Nuori-soverstaan ohjaajien kanssa ja tulimme siihen tulokseen, että tällä tavalla saisimme varmasti parempia, luotettavampia ja luontevampia vastauksia nuorilta.

Monet virhelähteet, jotka voivat liittyä tutkijaan tai haastateltavaan, tai jotka voivat aiheutua haastattelutilanteesta, saattavat vaikuttaa haastatteluun. Reaktiivisuuskysymykseen ja tulkintavirhekysymyksiin on ainakin syytä kiinnittää huomiota haastattelun luotettavuuden ja onnistumisen arvioinnissa. Reaktiivisuudella viitataan siihen, kuinka paljon tutkija voi esimerkiksi johdatella haastateltavaa tai asettaa kysymykset tietyllä tavalla, jolloin hän vaikuttaa saatuihin vastauksiin ja siten myös tutkimustuloksiin. Tulkintavirheet voivat puolestaan johtua siitä, että tutkittava ei ymmärrä lainkaan esitettäviä kysymyksiä. Tähän voi syynä olla se, että tutkija muotoilee kysymyksensä epäselvästi tai muodostuu niin sanottu sosiaalinen etäisyys, jolla tarkoitetaan sitä, että tutkija saattaa esimerkiksi huomaamattaan käyttää tutkittavalle vieraita käsitteitä tai ilmaisuja.

Tulkintavirheet voivat johtua myös tutkijan heikosta kyvystä tulkita tutkittavan antamia vastauksia hänen tarkoittamallaan tavalla. (Juuti & Puusa 2020, 103–104.) Saimme haastatteluista tärkeää kokemusta tulevaa ajatellen. Opinnäytetyöprosessin aikana tekemämme haastattelut olivat meille kummallekin ensimmäiset tutkimusta varten tekemät haastattelut. Huomasimme jo ensimmäisen haastattelun jälkeen, kuinka helppoa olisi johdatella haastateltavaa vastaamaan esittämäämme kysymykseen tietyllä tavalla. Siksi kiinnitimmekin huomiota siihen, ettemme johdattelisi nuorta vastaamaan tietyn tavoin, vaan hän sai ilmaista itseään avoimesti kertoessaan omista kokemuksistaan. Haastattelukysymykset olivat jokaiselle nuorelle samat. Jotkut haastateltavat kertoivat käsittelemästämme aiheesta laajemmin, jotkut taas suppeammin. Tämän takia haastatteluiden kestoissa oli hieman eroa.

10.3 Ammatillinen kasvu

Huomasimme molemmat jo opinnäytetyömme ideointivaiheessa, että nuorisotyö on todella mielenkiintoista ja antoisaa. Meillä molemmilla oli aikaisempaa kokemusta Nuorisoverstaan toiminnasta harjoittelun kautta ja sieltä saama tuntuma nuorten kanssa toimimiseen auttoi meitä ymmärtämään, kuinka kohdata nuoria sosiaalityössä. Tämä näkyi molempien kohdalla varmasti etenkin haastatteluissa, jossa nuoria oli helpompi lähestyä ja ottaa kontaktia heihin. Opinnäytetyöprosessin aikana saimme valmiuksia ja uusia työkaluja, kuinka kohdata nuoria, kuinka osallistaa ja kannustaa heitä ja toimia nuorisotyön periaatteiden mukaan.

Tämän opinnäytetyön kautta olemme varmasti rikkoneet ennakkoluulojamme nuorisotyöstä, ja tähän on vaikuttanut paljon tietoperustan tutkiminen ja syvä tutustuminen nuorisotyöhön. Meillä kummallakaan ei ollut alustavasti sosionomikoulutuksen alkaessa ideana lähteä nuorisotyön suuntaan, vaan suunnitelmat olivat muualla sosiaalityössä. Nyt tilanne on toinen, ja voisimme kumpikin helposti kuvitella työskentelevämme nuorisosalalla jatkossa.

Nuorisotyö on todella palkitsevaa etenkin ohjaajan näkökulmasta katsottuna. Pienetkin asiat, kohtaamiset ja osallistamisen kokemukset nuoren kanssa voivat johtaa isoihin muutoksiin hänen elämässään. Moni nuori on nimensä mukaisesti vielä elämänsä alkutaipaleella ja elämäkokemus on vielä monella vähäistä. Pienillä asioilla nuoren elämässä voi olla suuria vaikutuksia, niin hyvässä kuin pahassa. Tämä antaa suuret mahdollisuudet olla vaikuttamassa ohjaajana nuorisotyössä nuorten elämään ja auttaa heitä, mutta se tuo myös mukanaan suuren vastuun. Jos tämän kaltaiseen työhön ja toimintaan ei asennoidu työntekijän näkökulmasta oikealla asenteella, työotteella ja työkaluilla, voi työntekijänä tehdä todella suurta vahinkoa haavoittuvassa asemassa olevan asiakkaan tulevaisuutta ajatellen.

Koko opinnäytetyöprosessi on ollut antoisa ja merkityksellinen meille kummallekin ammatillista kasvuamme ajatellen. Vaikka prosessi on ollut työläs ja ajoittain vaativakin, olemme saaneet oivalluksia nuorisotyötä ja mahdollista tulevaa työskentelyämme ajatellen. Tämä prosessi on saanut meidät harkitsemaan nuorisosalalle hakeutumista tulevaisuudessa. Koimme opinnäytetyömme aiheen tärkeäksi, koska koronan aiheuttamat muutokset ovat asettaneet paljon haasteita nuorisotyön toteuttamiselle näinä aikoina. Asiakastyön kehittämisharjoittelu Nuoriverstaalla auttoi pääsemään sisälle nuorisotyön maailmaan ja etenkin Nuorisoverstaan toimintatapoihin ja siellä tehtävään työhön. Tämä helpotti itse opinnäytetyön tekemistä, koska Nuorisoverstas oli tullut meille tutuksi ennen opinnäytetyön prosessin alkua. Pääsimme myös syventämään tietouttamme nuorisotyöstä perehtyessämme syvällisemmin opinnäytetyössämme käsiteltyihin käsitteisiin ja käyttämäämme tietoperustaan.

Opiskelijan näkökulmasta voimme myös samaistua poikkeusolojen tuomiin muutoksiin. Opintomme ovat viimeiset puolitoista vuotta olleet pääsääntöisesti etänä tapahtuvaa ja opiskelutovereiden, opettajien ja yhteisön tuki on pääsääntöisesti tullut täysin verkon välityksellä. Tämä on varmasti vaikuttanut opintojen ja tämän tutkimuksen toteutukseen niin ajallisesti, kuin myös laadullisesti. Etenkin sosiaalialan opiskelijoina, olemme tottuneet sosiaaliseen kanssakäymiseen opintojen aikana. Covid-19-epidemian takia olemme joutuneet tämän kaiken tekemään verkossa. Tätä kautta on ollut mahdollista pohtia mitä myös

nuorisotyön asiakkaat ovat joutuneet kokemaan, kun palvelut ovat siirtyneet verkkoon. Toisen ihmisen kohtaaminen on tärkeää kasvotusten. Katseet, eleet ja ilmeet jäävät huomaamatta verkossa tapahtuvassa vuorovaikutuksessa helposti, ja koska toinen ei ole läsnä fyysisesti, ei tämä tuo samaa osallisuuden ja yhteisöllisyyden tunnetta esimerkiksi opiskeluissa. On toki tilanteita, milloin etätyökalut opinnoissa ovat olleet oikea vaihtoehto opintojen toteutukseen, mutta se ei meidän mielestämme korvaa koulussa läsnä toteutuvaa opetusta.

10.4 Jatkokehitysmahdollisuudet ja hyödynnettävyys

Opinnäytetyömme kautta saadun palautteen ja muun haastatteluaineiston avulla Joensuun Nuorisoverstaan työntekijät voivat tulevaisuudessa kehittää toteuttamaansa hybridimallia. Olisi myös hyvä kuulla Nuorisoverstaan työntekijöiden mielipiteitä, kokemuksia ja palautteita siitä, miten he ovat hybridimallin kokeneet näinä poikkeusaikoina. Siksi myös heidän haastatteluun olisi suotavaa, että kokemuksia hybridimallin toimivuudesta saataisiin kokonaisvaltaisemmin. Tällöin molemmat, sekä nuoret, että työntekijät, saisivat äänensä kuuluviin ja molempien mielipiteet ja kokemukset huomioitaisiin. Resurssien ollessa riittävät, Nuorisoverstaan työntekijät voisivat myös kehittää yhdessä nuorten kanssa esimerkiksi pelin tai sovelluksen, jota voisi hyödyntää verkkoalustoilla etänä toteuttavassa työpajatoiminnassa. Tällöin nuoria pystyisi osallistamaan esimerkiksi pelin suunnitteluun, kehittämiseen tai vaikka koodaamiseen, sillä nuorilla voi olla paljon valmiuksia ja taitoja, joita voisi hyödyntää nuorisotyössä. Digitaaliseen nuorisotyöhön on jo olemassa lukuisia mahdollisia sovelluksia ja pelejä, joita voi hyödyntää nuorten kanssa digitaalisessa ympäristössä tehtävässä työssä. Nämä kuitenkin ovat usein kalliita tai vaativat paljon laitteilta. Etenkin järjestökentällä, resurssit eivät aina välttämättä riitä uusimpaan teknologiaan. Mitä enemmän tutkimuksia digitaalisen nuorisotyön vaikutuksista tehdään, sitä enemmän tulee näyttöä myös tämän kaltaisten palveluiden hyödyistä, mikä voi edesauttaa rahoitusta tulevaisuudessa.

Kuten Virolainen (2020) on tekemässään opinnäytetyössään todennut, on tärkeää, että digitaalista nuorisotyötä kehitetään. Leppäsen ja Vojnovicin (2021)

opinnäytetyön tarve on myös noussut niistä muutoksista, joita korona-aika on tuonut nuorisotyöhön. He loivat tekemänsä tutkimusten tulosten pohjalta työkalupakin, jota nuorisotyön ammattilaiset pystyvät hyödyntämään työssään. Hangelbergin (2021) mukaan olisi hyvä, jos tulevaisuudessa tehtäisiin tutkimuksia ja kerättäisiin dataa tulevista kokeiluista kehittää digipalveluja. Näiden kaikkien edellä mainittujen opinnäytetöistä saatujen tutkimusten tuloksia pystytään hyödyntämään jatkossa, kun otetaan huomioon se, kuinka paljon vallitsevat poikkeusolot ovat vaikuttaneet etenkin digitaaliseen nuorisotyöhön tai nuorisotyöhön ylipäätään. Siksi koemme, että myös meidän tekemämme tutkimusta voidaan hyödyntää jatkossa, koska hybridimallin mukainen työpajatoiminta tulee saamaan varmasti enemmän jalansijaa tulevaisuudessa. Tällöin nuorilta, mutta myös työntekijöiltä saama palaute, tulee olemaan merkityksellisessä asemassa kehittäessä hybridimallinmukaista työpajatoimintaa.

Moni nuori on koronan aikana joutunut koviin monella elämän osa-alueella ja tämä näkyy myös syrjäytymisriksissä. Allianssin keväällä 2021 tekemän kyselyn mukaan 75 % vastanneista nuorista koki, että korona-aika on heikentänyt heidän henkistä hyvinvointiansa eri syistä. Ja nuorisualan ammattilaisille tehdyssä kyselyssä 59 % vastaajista oli sitä mieltä, että nuorten syrjäytyminen on kasvanut jonkin verran ja tämä tulee varmasti näkymään myös tulevaisuudessa korona-ajan jälkeen. Muutoksia ja jatkotoimenpiteitä tullaan tarvitsemaan yhteiskunnassa laajemmin, jotta nuorten hyvinvointia ja syrjäytymisen ehkäisyä pystytään tulevaisuudessa vastaavissa tilanteissa paremmin torjumaan. (Enbuske 2021.) Tulevaisuudessa voi tulla uusia uhkakuvia ja poikkeusoloja ja onkin tärkeää pystyä oppimaan asioista mitkä ovat toimineet ja mitkä eivät tulevaisuuden nuorisotyötä ajatellen. Tämän vuoksi tutkimukset ja kyselyt tästä aiheesta ovat tärkeä osa tätä kehitystyötä ja toivomme, että myös meidän tutkimuksestamme on hyötyä tulevaisuudessa.

Lähteet

- Aaltonen, S., Berg, P. & Ikäheimo, S. 2015. Nuoret luukulla. Kolme näkökulmaa syrjäytymiseen ja nuorten asemaan palvelujärjestelmässä. <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/nuorelluukulla.pdf>. 7.8.2021.
- Allianssi. 2021a. Nuorisotyö ja nuorten hyvinvointi Suomessa. <https://alli.fi/vai-kuttaminen/nuorisotyö-ja-nuorten-hyvinvointi/>. 26.9.2021.
- Allianssi. 2021b. Nuorisotyön ammattieettiset ohjeet. <https://alli.fi/palvelut/tyokaluja-nuorisoalalle/nuorisotyön-ammattieettiset-ohjeet/>. 25.11.2021.
- Allianssi. 2021c. Demokratiakasvatus ja osallisuus. <https://www.alli.fi/nuorisoalan-toimijoille/demokratiakasvatus-ja-osallisuus>. 27.10.2021.
- Cambridge Dictionary. Hybrid. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/hybrid>. 31.10.2021.
- Danska-Honkala, K. & Poteri, M. 2011. Kohdennettu nuorisotyö sosiaalisen vahvistamisen kontekstissa. Teoksessa Lundbom, P. & Herranen, J. (toim.). Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu, 128.
- Discord. 2021. What is Discord? <https://discord.com/safety/360044149331-What-is-Discord>. 30.10.2021.
- Enbuske, A. 2021. Koronaepidemian vaikutus nuorten syrjäytymiseen. <https://alli.fi/vai-kuttaminen/nuorisotyö-ja-nuorten-hyvinvointi/koronapandemian-vaikutus-nuorten-syrjaytymiseen/>. 2.11.2021.
- Hagelberg, T. 2021. Digitaalinen nuorisotyö poikkeusaikana. Opinnäytetyö. LAB-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutus. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/496297/Digitaalinen%20nuorisotyö%20opinnäytetyö%20a4ytetyö%20b6.pdf?sequence=2&isAllowed=y>. 1.11.2021.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus. Ellibs. 27.10.2021.
- Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvoori, J. 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino. Ellibs. 27.10.2021.
- Into. 2021a. Työpajatoiminta Suomessa. <https://www.intory.fi/tools/tyopajatoiminta-suomessa/>. 7.7.2021.
- Into. 2021b. Sovari (vaikutusmittari). <https://www.intory.fi/kehittaminen/laadullinen-mittaristo/>. 14.7.2021.
- Junttila, T. 2021. Hyvinvoiva digitaalinen työyhteisö ei ole utopiaa. <https://oamk.fi/oamkjournal/2021/hyvinvoiva-ja-digitaalinen-tyoyhteisö-ei-ole-utopiaa/>. 25.11.2021.
- Juuti, P. & Puusa, A. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus. Ellibs. 31.10.2021.
- Kinnunen, R. 2016. Työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön vaikuttavuus – Työkaluna sosiaalisen vahvistumisen Sovari-mittari. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys ry.
- Kinnunen, R. 2021. Sovari. Työpajatoiminnan valtakunnalliset Sovari 2020 tulokset. https://www.intory.fi/app/uploads/2021/09/sovari_valtakunnallinen_raportti_2020_tyopajat_valmis-2.pdf. 09.11.2021.
- Kivelä, V. & Lempinen, J. 2010. Arki hallintaan – Nuorten ryhmätoiminnan ohjaaminen. http://www.kota.fi/wp-content/uploads/KOTA-AHM_book_press-toinen-painos.pdf. 26.9.2021.

- Komonen, K. 2013. Missä syrjäytymisessä on kysymys. Teoksessa Ronkainen, J. & Punamäki, M (toim.) Nuoret ja syrjäytyminen Itä-Suomessa. Mikkelin ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/55484/URNISBN9789515883674.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. 7.5.2021.
- Koskinen, K. & Hautaluoma, M. 2009. Valmennuksessa erilainen oppija – Välineitä työ- ja yksilövalmennuksessa. Helsinki: Valtakunnallinen työopajayhdistys ry.
- Lauha, H. & Tuominen, S. 2016. Kohti digitaalista nuorisotyötä. Helsinki: Paintek Pihlajamäki Oy.
- Leighton, N. 2021. Is the hybrid work model worth it? Forbes. <https://www.forbes.com/sites/forbescoachescouncil/2021/08/25/is-the-hybrid-work-model-worth-it-or-is-it-all-hype/?sh=4698a5001f5a>. 31.11.2021.
- Leppänen, N. & Vojnovic, I. 2021. Digitaalinen nuorisotyö: Nykytila, hyvät käytännöt ja nuorten toiveet. Opinnäytetyö. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/497530/Lepp%c3%a4nen_Nelli_Vojnovic_Ivana.pdf?sequence=2&isAllowed=y. 1.11.2021.
- Mielenterveystalo. 2021. Häiriöt ja ongelmat – Johdanto nuoruusikään. https://www.mielenterveystalo.fi/nuoret/tietoa_mielenterveydesta/nuorten_mielenterveysongelmat/Pages/Johdanto-nuoruusik%C3%A4%C3%A4n.aspx. 14.9.2021.
- Mubarak, F. 2018. Digitaalinen eriarvoisuus näkyy yhteiskunnassa monin tavoin. <https://www.utu.fi/fi/ajankohtaista/vaitos/digitaalinen-eriarvoisuus-nakyy-yhteiskunnassa-monin-tavoin-vaitos-msc-farooq>. 25.11.2021.
- Mönkkönen, K. 2018. Vuorovaikutus asiakastyössä: Asiakkaan kohtaaminen sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Gaudeamus.
- Nuoret ja osallisuus. 2021. Tietoa osallisuudesta. <https://nuoretjaosallisuus.fi/tietoa-osallisuudesta/>. 26.9.2021.
- Nuorisolaki 1285/2016. 24.11.2021.
- Nuorisoverstas. 2019. Toimintakertomus 2019. https://nuorisoverstas.fi/dataflow/nuorisoverstas/files/media/joensuunnuorisoverstasrytoimintakertomus2019_264.pdf. 13.9.2021.
- Nuorisoverstas. 2021a. Hankkeet. <https://nuorisoverstas.fi/hankkeet>. 13.9.2021.
- Nuorisoverstas. 2021b. Taitoverstas. <https://www.nuorisoverstas.fi/taitoverstas-joensuu>. 29.10.2021.
- Nyyti. 2021. Nuoresta aikuiseksi. <https://www.nyyti.fi/opiskelijoille/opi-elamantaitoa/persoonallisuus/nuoresta-aikuiseksi/>. 10.11.2021.
- Oksanen, J. & Poikolainen 2018. Kohtaamisen merkitys – tasavertainen kohtaaminen. Mitä se on? Teoksessa Ala-Nikkola, E. & Rautiola, T. Kohtaa nuori – Kompassi suuntaa hakevan nuoren kohtaamisessa. <http://kohtaanuori.metropolia.fi/kohtaamisen-merkitys-tasavertainen-kohtaaminen-mita-se-on/>. 13.9.2021.
- Opetushallitus. 2021. Kaverisuhteet, yhteisöllisyys ja yksinäisyys. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kaverisuhteet-yhteisollisyys-ja-yksinaisyys>. 8.9.2021.
- Pitkäranta, A. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä – Työkirja ammattikorkeakouluun. Jokioinen: e-Oppi Oy. Ellibs. 11.11.2021.

- Rautiola, N. & Liinamo, A. 2018. Nuoren osattomuus kuormittaa terveyttä – nuoren kokemuksia tukipalveluista. Teoksessa Ala-Nikkola, E. & Rautiola, T. Kohtaa nuori – Kompassi suuntaa hakevan nuoren kohtaamisessa. <http://kohtaanuori.metropolia.fi/nuoren-osattomuus-kuormittaa-terveytta-nuoren-kokemuksia-tukipalveluista/> 11.5.2021.
- Schlümmer, E. 2019. Älykästä nuorisotyötä Virossa. Teoksessa Lauha, H. & Nölvak, K. Digitalisaatio ja nuorisotyö. Helsinki: Grano.
- Siltanen, M., Lindberg, A. & Savolainen, M. 2016. Opas elämäntaitojen ohjaamiseen ammatillisessa koulutuksessa. http://www.nyyti.fi/wp/wp-content/uploads/2016/09/ela%CC%88ma%CC%88ntaitoopas_netti2-1-1.pdf. 8.5.2021.
- TE-palvelut. 2021. Nuorisotakuu. <https://www.te-palvelut.fi/tyonhakijalle/nuoret/nuorisotakuu>. 30.5.2021.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2020. Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuuden-edistamisen-periaatteet>. 27.1.2021.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. Ellibs. 31.10.2021.
- Valtion nuorisoneuvosto. 2013. Nuorten oma käsitys nuorten ikärajoista. <https://tietoanuorista.fi/nuorten-oma-kasitys-nuoruuden-ikarajoista-selvitetty/>. 12.5.2021.
- Verke. 2021. Viisi vinkkiä Discordin käyttöön. <https://www.verke.org/vinkit/viisi-vinkkia-discordin-kayttoon/>. 31.10.2021.
- Virolainen, T. 2020. Digitaalisen nuorisotyön osallistava kehittäminen. Opinnäytetyö. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/334320/virolainen_taru.pdf?sequence=2&isAllowed=y. 1.11.2021.

Kirje haastatteluun halukkaille

Hyvä nuori!

Olemme koulutuksen loppusuoralla olevia sosionomi opiskelijoita, Markus Kinnunen ja Emmi Malvela, Karelia ammattikorkeakoulusta Joensuusta.

Teemme opinnäytetyötä Joensuun Nuorisoverstas ry:lle nyt kesän ja syksyn 2021 aikana.

Opinnäytetyömme tulee olemaan laadullinen tutkimus, johon tehdään aineistonhankintaa haastattelujen kautta. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää nuorten kokemuksia hybridimallista työpajatoiminnassa näin poikkeusolojen aikana.

Nyt tarvitsisimme siis vapaaehtoisia haastateltavia teidän joukostanne noin 3-5 kpl, joita voisimme haastatella kyseisestä aiheesta.

Haastattelu tehdään Nuorisoverstaan tiloissa ja siitä ei koidu osallistujille ylimääräisiä ajan menoja tai esteitä. Osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja kaikki haastattelut sekä tietojen/tulosten käsittely on nimettömiä, eli henkilötietoja tai muitakaan tietoja ei oteta haastateltavilta.

Osallistujille on luvassa jonkin sortin pieni palkkio, joka määrittyy myöhemmin.

Jos aiheeseen tulee muuta kysyttävää vastaamme mielellään sähköpostilla:
markus.m.kinnunen@edu.karelia.fi
emmi.a.malvela@edu.karelia.fi

Paljon kiitos osallistumisesta!

Vakuutamme tällä päivämäärällä, että haastatteluun osallistujan henkilöllisyys pysyy salattuna ja haastattelun aikana tehdyt nauhoitukset tullaan poistamaan raportoinnin jälkeen.

Joensuussa __/__/21

Ystävällisin terveisin

Markus Kinnunen & Emmi Malvela

Haastattelurunko

Haastattelut toteutetaan haastateltavien nuorten kanssa yksilö haastatteluna vapaamuotoisella jutustelulla seuraten kuitenkin kysymysrunгон pää kysymyksiä. Haastattelutilanne pyritään pitämään mahdollisen rentona jutustelutuokiona nuorten kanssa.

Kysymykset esitetään pääosin samassa järjestyksessä kaikille haastateltaville, mutta kysymysten järjestystä, aikamuotoa tai samamuotoa voidaan muuttaa tilanteen mukaan.

Kaikki vastaukset nauhoitetaan litterointia varten.

Haastattelut on tarkoitus suorittaa kesän 2021 aikana Joensuun Nuorisoverstaan tiloissa nuorten kanssa, jotka ovat olleet mukana molemmissa työpajatoiminnan muodoissa.

Haastatteluun osallistuvien nuorten henkilöllisyys pysyy nimettömänä ja tunnistamattomana. Kaikki haastateltavat ovat 16–29 – vuotiaita Joensuun nuorisoverstaan asiakkaita.

Kokemuksia hybridimallista

- **Mitä mieltä olet yleisesti nyt hybridimallina tapahtuvasta nuorisopajatoiminnasta, jossa on mukana molempia verkossa ja pajalla tapahtuvaa toimintaa?**
- **Kummasta pidät enemmän, pajatyöskentelystä vai verkossa tapahtuvasta toiminnasta?**
- **Mitä hyvää verkossa tapahtuva työpajatoiminta on sinulle antanut?**
- **Mitä huonoa verkossa tapahtuvassa työpajatoiminnassa olet huomannut?**
- **Kumpaa haluaisit enemmän? Onko verkossa tapahtuvaa työpajatoimintaa mielestäsi liian vähän vai liikaa?**

Nuorisotyön lähestymistapoja

- **Koetko tulleesi kuulluksi ja kohdatuksi työpajatoiminnassa pajalla ja päätteellä hybridimallissa?**
- **Onko sinusta helpompaa ja luontevampaa toimia työpajatoiminnassa verkossa vai kasvotusten?**
- **Oletko tuntenut yhteisöllisyyden ja joukkoon kuulumisen tunteita muiden nuorten kanssa verkossa? Entäpä pajalla?**

Kehittämisideoita

- **Millaisia kehitysideoita sinulla herää hybridimallisesta työpajatoiminnasta?**
- **Nykyinen toiminta verkossa tapahtuu Discordin välityksellä, onko se sinusta hyvä/toimiva ratkaisu?**
- **Muita kommentteja ja huomioita? – Sana vapaa.**

Analyysipolku

